

**PRAVILNIK
o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini**

Sarajevo, april 2018. godine

Na osnovi člana 2.9 stav (1) tačke 2. i 7, a u vezi s članom 1.5, 5.3 stav (1), 5.4, 5.6 stav (2), 5.7 stav (1) 5.10, 5.21, 5.22 stav (1), 5.26 stav (1), 5.27 stav (1), 5.29 i 5.32 stav (2) i Poglavlja 14. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, broj: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16), Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je, na 15. sjednici, održanoj 26.04.2018. godine, donijela

PRAVILNIK o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini

DIO PRVI – UVODNE NAPOMENE

Član 1. (Predmet)

Ovim pravilnikom utvrđuje se:

- a) kontrola, pakovanje, dostava i predaja izbornog materijala od Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Centralna izborna komisija BiH) prema općinskoj izbornoj komisiji, gradskoj izbornoj komisiji i Izbornoj komisiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: izborna komisija) – član 5.4 stav (3);
- b) dužnost predsjednika biračkog odbora i uloga članova biračkih odbora, kontrola, dostava i predaja izbornog materijala od izborne komisije na biračka mjesta, način glasanja i utvrđivanja izbornih rezultata na biračkim mjestima, način brojanja glasačkih listića i glasova na redovnim biračkim mjestima, biračkim mjestima za glasanje u odsustvu, biračkim mjestima u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: DKP BiH), glasača koji glasaju putem mobilnih timova i putem pošte, obrasci na biračkim mjestima i način glasanja birača koji glasaju izvan Bosne i Hercegovine i način primopredaje izbornog materijala između izborne komisije i Centralne izborne komisije BiH nakon dana održanih izbora – član 1.5 stav (3), 3.17 stav (3), 5.3 stav (1), 5.4, 5.6 stav (2), 5.7 stav (1), 5.21, 5.22 stav (1) i 5.24;
- c) način pakovanja izbornog materijala na redovnim biračkim mjestima u Federaciji Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Federacija BiH) i Republici Srpskoj, na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu, na biračkim mjestima ovlaštenim za glasanje nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima i mobilnim timovima – 5.26 stav (1) i
- d) način i rokovi za objavu preliminarnih, nezvaničnih i nekompletnih rezultata izbora (u dalnjem tekstu: nepotpuni preliminarni izborni rezultati), nakon utvrđivanja rezultata glasanja na biračkom mjestu, način i rokovi brojanja glasačkih listića od strane izborne komisije u cilju objedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata, obrada i kontrola utvrđenih izbornih rezultata od strane izborne komisije i Centralne izborne komisije BiH, način i rokovi za objavu izbornih rezultata i stavljanje na uvid javnosti tabelarnog prikaza izbornih rezultata, način i rokovi za potvrđivanje izbornih rezultata i objava raspodijeljenih mandata po političkim subjektima i kandidatima unutar tih političkih subjekata – član 5.27 stav (1), 5.29 i 5.32 stav (2).

Član 2. (Pojmovi)

Pojedini izrazi korišteni u ovom pravilniku znače:

- 1) "Vodič za glasanje putem pošte" podrazumijeva pisanu instrukciju za birače o načinu glasanja putem pošte;
- 2) "JIIS aplikacija" podrazumijeva računarski softver za unos i obradu izbornih rezultata po biračkim mjestima, izbornim jedinicama i ukupnih izbornih rezultata političkih subjekata;
- 3) "U-folija" je providna plastična folija u koju se pakuje izborni materijal;
- 4) "Mobilni tim" je birački odbor koji omogućava glasanje biračima koji su vezani za domove i ustanove;
- 5) "Sistem većinskog glasa" je izborni sistem prema kojem mandat dobija kandidat koji osvoji najviše glasova
- 6) "Otvorena lista" je pojам koji se u svrhu ovog pravilnika koristi na obrascima prilikom brojanja glasova datih kandidatima unutar političkog subjekta – lični glasovi u izbornom sistemu proporcionalne zastupljenosti.

DIO DRUGI – PROVOĐENJE OPĆIH IZBORA

POGLAVLJE I. PRIMOPREDAJA IZBORNOG MATERIJALA

Član 3. (Izborni materijal)

(1) Centralna izborna komisija BiH osigurava svim formiranim biračkim mjestima, osim za biračka mjesta iz ovog Poglavlja, Odjeljak C, izborni materijal koji se sastoji od:

a) osjetljivog izbornog materijala:

- 1) glasački listići,
- 2) obrasci iz člana 91. ovog pravilnika i
- 3) izvodi iz konačnog Centralnog biračkog spiska po biračkim mjestima (za birače koji glasaju na redovnom biračkom mjestu, birače koji imaju status raseljenog lica, birače koji imaju pravo glasati nepotvrđenim glasačkim listićima i birače s posebnim potrebama) i

b) ostalog izbornog materijala:

- 1) kandidatske liste i
- 2) dio potrošnog biračkog materijala (posteri, glasačke kabine i dr.).

(2) Centralna izborna komisija BiH odgovorna je za distribuciju i sigurnost izbornog materijala iz stava (1) ovog člana do izborne komisije.

(3) Izborna komisija, od momenta preuzimanja izbornog materijala od Centralne izborne komisije BiH, odgovorna je za dostavu i raspodjelu izbornog materijala po biračkim odborima na području osnovne izborne jedinice i za njegovu sigurnost do momenta predaje biračkim odborima. Izborna komisija je, od momenta preuzimanja cjelokupnog izbornog materijala od biračkih odbora, odgovorna za sigurnost izbornog materijala, do njegovog uručenja Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

(4) Za primopredaju izbornog materijala iz stava (3) ovog člana od i prema Centralnoj izbornoj komisiji BiH odgovoran je predsjednik izborne komisije ili član izborne komisije kojeg ovlasti predsjednik.

(5) Glasački listići iz stava (1) tačka a) alineja 1. ovog člana su:

- a) glasački listići za redovno biračko mjesto,
- b) glasački listići sa posebnom zaštitom za glasanje u DKP-ima i
- c) glasački listići sa posebnom zaštitom za glasanje putem pošte.

(6) Glasački listići sa posebnom zaštitom za glasanje u DKP-ima imaju otisak štambilja sa nazivom odgovarajućeg DKP BiH, a glasački listići sa posebnom zaštitom za glasanje putem pošte imaju oznaku "POŠTA/ΠΟΣΤΑ".

Član 4.

(Dostava izbornog materijala – član 5.3 Izbornog zakona BiH)

Centralna izborna komisija BiH izbornoj komisiji dostavlja izborni materijal iz člana 3. stav (1) tačka a) alineje 1) i 2) i tačke b) alineje 1) ovog pravilnika, najkasnije tri dana prije dana održavanja izbora, a iz tačke a) alineja 3) i ostali izborni materijal iz tačke b) alineja 2) ovog pravilnika, najkasnije 20 dana prije dana održavanja izbora.

Član 5.

(Obrasci PO-1 i PO-2 – član 5.4 stav (2) Izbornog zakona BiH)

(1) Nadležna izborna komisija dužna je tokom preuzimanja izbornog materijala od Centralne izborne komisije BiH provjeriti ukupan broj primljenih kutija glasačkih listića i ostalog izbornog materijala i potvrditi prijem u odgovarajuće primopredajne obrasce izbornog materijala – obrazac PO-1 i obrazac PO-2).

(2) Potpisani kopiju obrazaca iz stava (1) ovog člana izborna komisija zadržava za svoje potrebe, a ostale kopije zadržava Centralna izborna komisija BiH.

(3) Ukoliko izborna komisija, nakon prijema izbornog materijala iz stava (1) ovog člana, uoči određene nedostatke u pogledu količine i vrste primljenog izbornog materijala, dužna je odmah, a najkasnije u roku od 12 sati od prijema izbornog materijala, pismeno izvijestiti Centralnu izbornu komisiju BiH kako bi se otklonili uočeni, ali opravdani nedostaci.

Član 6.

(Pakovanje i primopredaja glasačkih listića – član 5.4 stav (1) i (3) Izbornog zakona BiH)

(1) Glasački listići dostavljaju se izbornoj komisiji zapakovani u odgovarajući broj paleta u zavisnosti od ukupnog broja kutija glasačkih listića koji se isporučuju dатој osnovnoj izbornoj jedinici.

(2) Glasački listići za biračka mjesta na teritoriji date osnovne izborne jedinice zapakovani su u kutije. Svako biračko mjesto dobija jednu ili više kutija s glasačkim listićima odgovarajućeg tipa u zavisnosti od tipa biračkog mjeseta (redovno biračko mjesto ili biračko mjesto za glasanje u odsustvu).

(3) Svaka paleta s glasačkim listićima označava se sljedećim podacima:

- a) jedinstvenom oznakom, odnosno serijskim brojem palete;
- b) nazivom osnovne izborne jedinice;
- c) brojem kutija koje se nalaze na paleti;
- d) brojevima biračkih mjesta na koje se kutije s te palete odnose i
- e) podacima o ukupnom broju i tipu glasačkih listića koji se nalaze na paleti.

(4) Svaka kutija s glasačkim listićima označava se sljedećim podacima:

- a) brojem biračkog mjeseta;
- b) nazivom osnovne izborne jedinice;
- c) oznakom tipa glasačkih listića koji su zapakovani u kutiju;
- d) podacima o ukupnom broju glasačkih listića zapakovanih u kutiju i
- e) podacima o rednom broju kutije i ukupnom broju kutija za dato biračko mjesto.

(5) Centralna izborna komisija BiH će posebnom odlukom odrediti lica koja će vršiti nadzor nad izradom papira za glasačke listice sa vodenim žigom i njegovog pakovanja na palete.

(6) Centralna izborna komisija BiH će tokom štampanja i pakovanja glasačkih listića u štampariji posebnom odlukom imenovati komisiju iz reda zaposlenih Sekretarijata Centralne izborne komisije BiH za stalni nadzor i kontrolu štampanja i pakovanja glasačkih listića, što podrazumijeva i kontrolna brojanja, metodom slučajnog uzorka, glasačkih listića prije pakovanja u plastične folije. Ovom odlukom će Centralna izborna komisija BiH odrediti i jednog člana Centralne izborne komisije BiH za koordinaciju rada ove komisije.

(7) Lica iz stava (5), odnosno komisija iz stava (6) ovog člana dužna je redovno dostavljati informaciju u pisanim oblicima o toku realizacije određenih aktivnosti, te po završetku podnosi pisani izvještaj o izvršenom nadzoru i kontroli izrade papira za glasačke listice, odnosno štampanju i pakovanju glasačkih listića.

Član 7.

(Redovno biračko mjesto – član 5.4 stav (1) i (3) Izbornog zakona BiH)

(1) Redovno biračko mjesto dobija broj glasačkih listića prema broju birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto, koji se zaokružuje na sljedećih 10.

(2) Paketi s glasačkim listićima za redovno biračko mjesto sadrže odgovarajući broj pakovanja (plastičnih vrećica) od 100 glasačkih listića istog tipa. Ako je broj glasačkih listića za određeno redovno biračko mjesto manji od 100 ili ako ukupan broj listića nije djeljiv sa 100, ostatak glasačkih listića će biti smješten u posebno pakovanje, ako ta razlika bude veća od 50. Ako ta razlika bude iznosila 50 ili manje glasačkih listića, listići će biti smješteni u isto pakovanje sa 100 listića.

(3) Svako pakovanje označava se podacima o tipu glasačkih listića, brojem redovnog biračkog mjeseta i ukupnim brojem glasačkih listića koji se nalaze u pakovanju, uz numeraciju broja pakovanja za svaki nivo na način koji odredi Centralna izborna komisija BiH.

Član 8.

(Biračko mjesto za glasanje nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima)

(1) Centralna izborna komisija BiH za biračka mjesta određena za glasanje nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima pakuje glasačke listice u koverte za glasanje nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima sa zaštitnom kovertom.

(2) Koverte iz stava (1) ovog člana se pakuju u kartonske kutije na kojoj se nalazi broj biračkog mjeseta, broj koverata i potpis ovlaštenog lica Centralne izborne komisije BiH.

(3) Ukupan broj kompleta s glasačkim listićima iz stava (1) ovog člana iznosi 10% od broja birača sa spiska birača koji imaju pravo glasati nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima, uvećan za broj birača koji su glasali nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima na zadnjim provedenim izborima zaokružen na prvih 10.

Član 9.

(Biračko mjesto za glasanje u odsustvu)

(1) Glasački listići za glasanje u odsustvu su zapakovani u koverte u kojima se nalazi odgovarajuća kombinacija glasačkih listića po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za birače koji imaju status raseljenog lica. Jedna kombinacija glasačkih listića za glasanje u odsustvu podrazumijeva po jedan glasački listić za svaki izborni nivo.

(2) ~~Ukupan broj različitih kombinacija glasačkih listića posebno se utvrđuje za svake izbore i zavisi od vrste izbora koji se provode.~~

(3) Broj različitih kombinacija glasačkih listića koje dobija jedna osnovna izborna jedinica određen je brojem birača koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za birače koji imaju status raseljenog lica.

(4) Šifra određene kombinacije glasačkih listića i nazivi osnovnih izbornih jedinica na koje se kombinacija odnosi odštampani su na svakoj koverti s kombinacijom glasačkih listića za glasanje u odsustvu.

(5) Biračko mjesto za glasanje u odsustvu dobija odgovarajući broj koverti s kombinacijama glasačkih listića prema broju birača u izvodu iz Centralnog biračkog spiska za birače koji imaju status raseljenog lica. Ovom broju dodaje se rezervni broj svake kombinacije u iznosu 10% od ukupnog broja birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za birače koji imaju status raseljenog lica, zaokružen na sljedećih pet.

(6) Koverte s kombinacijama glasačkih listića za glasanje u odsustvu pakuju se u kutije, s tim da su različite kombinacije unutar svake kutije posebno odijeljene. Na svakoj kutiji za biračka mjesta za glasanje u odsustvu, osim podataka koje sadrže i kutije s glasačkim listićima za redovna biračka mjesta, uključuje se podatak: lista kombinacija s glasačkim listićima koja se nalazi u kutiji s naznačenim brojem koverti za svaku kombinaciju.

Član 10. (Mobilni tim)

(1) Glasački listići za mobilni tim pakuju se u zaštitne koverte na kojima je upisan broj kombinacije.

(2) Koverte iz stava (1) ovog člana i zaštitne – personalizirane koverte se pakuju u kartonsku kutiju na kojoj se nalazi broj mobilnog tima, broj koverata i potpis ovlaštenog lica Centralne izborne komisije BiH.

(3) Ukupan broj kompleta s glasačkim listićima iz stava (1) ovog člana jednak je broju birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za mobilni tim:

- a) zaokružen na prvi 10 ukoliko su birači koji glasaju putem mobilnog tima iz te osnovne izborne jedinice i
- b) uvećan za jedan ukoliko je broj birača do pet, za dva ukoliko je broj birača do deset i za tri ukoliko je broj birača veći od deset za birače koji glasaju putem mobilnog tima, a nisu iz te osnovne izborne jedinice.

Član 11. (Zapisnik o radu biračkog odbora – član 5.7 stav (1) Izbornog zakona BiH)

Birački odbor zadužuje izborni materijal od izborne komisije na obrascu Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO (u dalnjem tekstu: Zapisnik) koji je sastavni dio ovog pravilnika. Zapisnik je sačinjen tako da svaka stranica ima svoju kopiju na kojoj se preslikavaju podaci upisani na stranici. Zapisnik za biračke odbore u Brčko distriktu BiH sačinjen je tako da ima dvije originalne stranice koje imaju svoje kopije.

Član 12. (Predaja izbornog materijala izbornoj komisiji – član 5.26 Izbornog zakona BiH)

(1) Nakon zatvaranja biračkih mjeseta i okončanja procesa brojanja i svih aktivnosti na biračkom mjestu, birački odbor dostavlja izbornoj komisiji spakovan izborni materijal na način propisan čl. 54. do 58. ovog pravilnika.

(2) Izborna komisija pri preuzimanju izbornog materijala od biračkog odbora provjerava da li je izborni materijal spakovan na propisan način i potvrđuje prijem u primopredajnom obrascu izbornog materijala BO-IK. Ukoliko uoči određene nedostatke, vraća izborni materijal biračkom odboru da otkloni uočene nedostatke. Izborna komisija priprema primljeni izborni materijal s biračkim mjestima za predaju Centralnoj izbirnoj komisiji BiH.

Član 13.

(Predaja izbornog materijala Centralnoj izbirnoj komisiji BiH – član 5.27 Izbornog zakona BiH)

(1) Centralna izborna komisija BiH prilikom preuzimanja izbornog materijala od izborne komisije provjerava da li je izborni materijal spakovan u skladu s čl. 54. do 58. ovog pravilnika, potvrđuje prijem u odgovarajuće primopredajne obrasce izbornog materijala, kako slijedi:

- a) primopredajni obrazac biračkog materijala PO-3 – izborni materijal s biračkim mjestima za glasanje u odsustvu i nepotvrđenim glasačkim listićima;
- b) primopredajni obrazac biračkog materijala PO-4 – dokumentacija za Centralnu izbirnu komisiju BiH i
- c) primopredajni obrazac biračkog materijala PO-5 – izborni materijal s redovnih biračkih mjestaca.

(2) U slučaju da osnovna izbirna jedinica ima veći broj biračkih mesta od broja rubrika navedenih u primopredajnom obrascu, upotrijebit će veći broj prethodno pripremljenih primopredajnih obrazaca, uz naznaku na svakom obrascu o nazivu i šifri osnovne izborne jedinice za koju se obrazac popunjava.

(3) Potpisani kopiju obrazaca iz stava (1) ovog člana izborna komisija zadržava za svoje potrebe, a ostale kopije zadržava Centralna izbirna komisija BiH.

Član 14.

(Glasačka kutija)

(1) Izborna komisija dužna je glasačke kutije propisno uskladištiti, evidentirati njihovo brojno stanje i eventualna oštećenja i nedostatke te čuvati za potrebe narednih izbora kao stalno materijalno sredstvo.

(2) Evidenciju brojnog stanja glasačkih kutija iz stava (1) ovog člana izborna komisija dostavlja Centralnoj izbirnoj komisiji BiH uz redovni izvještaj o radu.

Član 15.

(Dužnost predsjednika biračkog odbora i uloga članova biračkog odbora u procesu glasanja)

(1) Predsjednik upravlja radom biračkog odbora i zajedno s članovima biračkog odbora odgovoran je za zakonitost rada na biračkom mjestu; održava integritet procesa glasanja, odnosno brojanja i održava mir i red na biračkom mjestu i njegovoj okolini; popunjava sve potrebne obrasce; osigurava da na biračkom mjestu ne bude oružja ili opasnih predmeta; pomaže biračima kojima treba dodatno objašnjenje o procesu glasanja; rješava sva pitanja koja se odnose na identifikaciju i pravo glasa birača i evidentira u Zapisnik vrijeme i okolnosti svih iznimnih događaja na biračkom

mjestu, na način da na svaki prigovor upisan u Zapisnik napiše da li je prigovor opravdan ili neopravdan te šta je poduzeto ukoliko je prigovor opravdan i određuje dužnosti svakom članu biračkog odbora. Predsjednik biračkog odbora za birače čije ime nije upisano na biračkom spisku na tom biračkom mjestu je obavezan da izvrši provjeru sa nadležnom izbornom komisijom na kojem biračkom mjestu taj birač glasa.

(2) Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda osigurava kontrolu kretanja birača na biračkom mjestu.

(3) Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju provjerava identitet birača; pronalazi biračovo ime u izvodu iz Centralnog biračkog spiska; upozorava birača da se mora potpisati identično kao na identifikacionom dokumentu i osigurava da će birač potpiše pored svog imena u izvodu iz Centralnog biračkog spiska nakon čega naglas izgovara ime i prezime birača na način da sva lica koja su se zatekla na biračkom mjestu to jasno čuju.

(4) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića izdaje glasačke listiće biraču; objašnjava biraču kako treba ispravno ispuniti glasačke listiće i upućuje birača prema slobodnom prostoru na kojem mu se omogućava tajnost glasanja (u dalnjem tekstu: glasačka kabina). Ako birač ošteti glasački listić, postupa se u skladu sa članom 5.20 Zakona, a pod oštećenim glasačkim listićem podrazumijeva se neupotrebljiv glasački listić: fizički oštećen ili pogrešno popunjeno glasački listić.

(5) Član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije upućuje birača da ubaci sve preuzete glasačke listiće, jedan po jedan u glasačku kutiju i napusti biračko mjesto; osigurava da nijedan birač ne napusti biračko mjesto dok u glasačku kutiju ne ubaci glasačke listiće i osigurava da se samo glasački listići ubacuju u glasačku kutiju.

(6) Ako se birački odbor sastoji od predsjednika i dva člana, član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda istovremeno će obavljati i kontrolu glasačke kutije, dok će član biračkog odbora zadužen za identifikaciju istovremeno obavljati i izdavanje glasačkih listića.

(7) Članovi biračkog odbora individualno odgovaraju za učinjene nepravilnosti u okviru zaduženja koje dobiju od predsjednika biračkog odbora u skladu sa Izbornim zakonom BiH i podzakonskim aktima Centralne izborne komisije BiH.

(8) Predsjednik biračkog odbora odgovoran je i za učinjene nepravilnosti člana biračkog odbora, ukoliko nije evidentirao uočene nepravilnosti i odmah izvijestio nadležnu izbornu komisiju.

(9) Predsjednik i članovi biračkog odbora odgovorni su za ispravno brojanje glasačkih listića kao i ispravno pakovanje izbornog materijala.

Član 16.

(Dan uoči izbora na redovnom biračkom mjestu – član 5.3 stav (1) Izbornog zakona BiH)

(1) Izborna komisija donosi plan predaje izbornog materijala biračkom odboru.

(2) Prema planu iz stava (1) ovog člana, izborna komisija će dan prije, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mesta, dostaviti biračkom odboru izborni materijal na biračko mjesto i to:

- a) izvod iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto;
- b) odgovarajući broj glasačkih listića;
- c) odgovarajući broj glasačkih kutija;
- d) komplet obrazaca za biračko mjesto;
- e) kandidatske liste, odnosno postere s izgledom glasačkih listića na kojima se glasa u toj izbornoj jedinici;
- f) postere s uputstvima o načinu glasanja i informativnim sadržajima za birače;
- g) Zapisnik iz člana 11. stav (1) ovog pravilnika i
- h) potrošni materijal prema specifikaciji iz Zapisnika neophodan za proces glasanja i brojanja glasačkih listića.

(3) Birački odbor provjerava da li je izborni materijal koji je primio od izborne komisije kompletan i u ispravnom stanju, i potpisuje u Zapisnik, kao i način skladištenja originalno preuzetog izbornog materijala od momenta preuzimanja do momenta počeka rada biračkog odbora. Ukoliko birački odbor utvrdi da izborni materijal nije kompletan, odmah o tome obavještava izbornu komisiju koja je obavezna da u kontaktu s Centralnom izbornom komisijom BiH otkloni sve nedostatke u najkraćem roku.

(4) Nakon primljenog izbornog materijala predsjednik i članovi biračkog odbora provjeravaju prostor koji je predviđen za biračko mjesto i otklanjaju eventualne nedostatke ako utiču na zakonitost rada biračkog odbora. Zapažanje o stanju biračkog mesta upisuje se u Zapisnik. Predsjednik i članovi biračkog odbora odgovorni su za sigurnost biračkog materijala na biračkom mjestu od trenutka prijema materijala pa do završetka svih svojih dužnosti nakon zatvaranja biračkog mesta, okončanja procesa brojanja i uručenja glasačkog materijala.

(5) Birački odbor uklanja s biračkog mesta sve oznake i obilježja koja upućuju na političke stranke, vjerske simbole, kao i ostale oznake koje mogu imati diskriminacijsko značenje. Birački odbor postavlja na vidnom mjestu oznaku biračkog mesta, ulaza i izlaza, smjera lokacije biračkog mesta, zabrane unošenja i pokazivanja oružja i opasnih predmeta, zabrane pušenja, zabrana upotrebe fotoaparata, kamere, mobitela ili drugih sredstava kojima se može snimiti ili isporučiti zvučni, video ili tekstualni sadržaj na biračkom mjestu od momenta preuzimanja glasačkog listića pa do napuštanja biračkog mesta, i izlaže kandidatske liste.

(6) Predsjednik i članovi biračkog odbora uređuju biračko mjesto tako da se omogući nesmetano kretanje birača na biračkom mjestu.

Član 17.

(Prije otvaranja biračkog mesta – član 5.8 Izbornog zakona BiH)

(1) Svi članovi biračkog odbora moraju doći na biračko mjesto najmanje sat vremena prije početka otvaranja biračkog mesta. U tom vremenskom periodu samo članovi biračkog odbora i akreditirani posmatrači mogu biti prisutni na biračkom mjestu.

(2) Birački odbor određuje mjesto za svaku glasačku kabinu, vodeći računa da niko unutar ili van biračkog mesta ne može vidjeti birača dok glasa. Otvor glasačke kabine treba biti okrenut prema zidu. Izuzetno, ako nije moguće glasačku kabinu postaviti pored zida, može se postaviti pored prozora, tako da se prozor pokrije i da se onemogući pogled izvana u glasačku kabinu.

(3) Prije početka glasanja predsjednik, odnosno članovi biračkog odbora:

- a) ispisuju sve neophodne podatke na koverte, odnosno pakete;
- b) predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje broj birača koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska;
- c) ručno broje primljene glasačke listiće za svaki izborni nivo i predsjednik u Obrazac za brojno stanje upisuje ukupan broj primljenih glasačkih listića;
- d) pokazuju praznu glasačku kutiju, nakon čega na nju stavljaču plastične pečate;
- e) predsjednik u Obrazac za brojno stanje upisuje serijske brojeve pečata glasačke kutije;
- f) postavljaju zapečaćenu glasačku kutiju na mjesto gdje je svi prisutni mogu vidjeti;
- g) predsjednik upisuje u Zapisnik vrijeme otvaranja biračkog mjesta;
- h) predsjednik provjerava posmatračev identifikacioni dokument s fotografijom, koji zadržava do momenta kada posmatrač napušta biračko mjesto, utvrđuje da li se ime posmatrača nalazi na akreditaciji i u Zapisnik upisuje ime posmatrača, naziv subjekta koji ga je akreditovao, broj njegove akreditacije, vrijeme kada je posmatrač stigao i vrijeme kada je posmatrač napustio biračko mjesto i
- i) predsjednik upućuje posmatrače na mjesto gdje mogu sjesti i posmatrati izborne aktivnosti, te ih upozorava da se ne mogu mijesati u izborni proces niti gledati u glasačku kabinu, ali da mogu postavljati pitanja u vezi s izbornim procesom.

Član 18.

(Postupanje biračkog odbora u slučaju neispravnosti u pakiranjima glasačkih listića)

(1) U slučaju da birački odbor, prilikom provođenja procedure propisane članom 17. stav (3) tačka c) ovog pravilnika, utvrdi nepravilnosti:

- a) u pakovanjima glasačkih listića nađu materijal koji nije glasački listić, ili glasačke listiće na kojima nema odštampanih kandidata, ili glasački listić ne sadrži kandidatske liste za izbornu jedinicu, ili glasačke listiće koje nije propisala Centralna izborna komisija BiH, obavezan je da ih odvoji i utvrdi njihov broj, kao i da utvrdi broj glasačkih listića koji su ispravni,
- b) u paketima glasačkih listića prime manji broj glasačkih listića od predviđenog broja, a uticao bi na proces glasanja zbog nedostatka glasačkih listića,

odmah po saznanju o nepravilnostima iz tačke a) i b) ovog stava, obavještava izbornu komisiju.

(2) Izborna komisija po obavještenju biračkog odbora iz stava (1) ovog člana obavezna je otići na biračko mjesto i utvrđenu nepravilnost zapisati u Zapisnik o radu biračkog odbora u dio "Prije otvaranja biračkog mjesta", te dostaviti pisani izvještaj o utvrđenoj nepravilnosti Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

(3) Ukoliko navedene nepravilnosti utiču na rad biračkog odbora u smislu nedostatka glasačkih listića za njihov rad, izborna komisija od biračkih odbora, sa bližih biračkih mjeseta uzima maksimalno po 100 glasačkih listića, te ih dostavlja biračkom odboru kojem nedostaju glasački listići.

(4) Postupak propisan u stavu (3) ovog člana izborna komisija obavlja zapisnički, a birački odbor iste te činjenice upisuje u Obrazac brojnog stanja u dio 3 "Broj naknadno zaduženih glasačkih listića", gdje birački odbor kojem su izuzeti glasački listići upisuje broj izuzetnih glasačkih listića, a birački odbor kojem su dati glasački listići upisuje broj preuzetih glasačkih listića.

Član 19.

(Identifikacija i izdavanje glasačkog listića – član 5.13 Izbornog zakona BiH)

(1) Prilikom ulaska na biračko mjesto radi identifikacije i glasanja svaki birač mora predočiti jedan od važećih ličnih dokumenata, u skladu s članom 5.12 Izbornog zakona BiH. Nakon što birač dokaže svoj identitet članu biračkog odbora i njegovo ime bude pronađeno u izvodu iz Centralnog biračkog spiska, birač se potpisuje identično kao na identifikacionom dokumentu pored svog imena u izvodu iz Centralnog biračkog spiska.

(2) Kada birač bude identificiran i potpiše se u izvod iz Centralnog biračkog spiska, član biračkog odbora izdaje mu glasačke listiće ili komplete glasačkih listića i odmah ga upućuje prema jednoj od glasačkih kabina kako bi popunio glasačke listiće. Nakon popunjavanja glasačkih listića birač ih presavija tako da se zaštiti tajnost glasa i ubacuje ih u glasačku kutiju.

(3) Predsjednik i članovi biračkog odbora, ako im se imena nalaze na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za to biračko mjesto, glasaju neposredno poslije otvaranja biračkog mjesta.

(4) Izvod iz Centralnog biračkog spiska za birače u Brčko distriktu BiH sastavljen je iz dva dijela i to tako da je:

- a) dio A sa upisanim imenima birača koji glasaju za sve nivoe vlasti u BiH (osim za nivo kantonalne skupštine), za koje birači glasaju u Federaciji BiH;
- b) dio B sa upisanim imenima birača koji glasaju za sve nivoe vlasti u BiH za koje birači glasaju u Republici Srpskoj.

(5) Član biračkog odbora, biraču iz stava (4) ovog člana izdaje kombinaciju glasačkih listića u zavisnosti od toga da li se biračevi ime nalazi upisano u dijelu A ili B izvoda iz Centralnog biračkog spiska.

Član 20.

(Izdavanje nepotvrđenog-kovertiranog glasačkog listića – član 5.18 Izbornog zakona BiH)

(1) Biraču koji je prvi put upisan u Centralni birački spisak od dana zaključenja Centralnog biračkog spiska do dana izbora, a koji biračkom odboru pred potvrdu izdatu od centra za birački spisak kojom potvrđuje da se njegovo ime ne nalazi upisano ni na jednom izvodu iz Centralnog biračkog spiska, birački odbor će omogućiti glasanje nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima.

(2) Biraču sa prebivalištem u Brčko distriktu BiH čije se ime ne nalazi na izvodu iz Centralnog biračkog spiska, omogućit će se da glasa nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima ukoliko birač priloži potvrdu iz stava (1) ovog člana i uvjerenje o entitetskom državljanstvu.

(3) Birački odbor će biraču koji se nalazi na spisku koji je dostavila Centralna izborna komisija BiH o državljanima BiH koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan zemlje, a vratio se u Bosnu i Hercegovinu, omogućiti da glasa nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima.

Član 21. **(Pomoć drugog lica – član 5.19 Izbornog zakona BiH)**

1) Član biračkog odbora u dio predviđen za potpis upisuje "XX", broj identifikacionog dokumenta birača koji glasa, a slijep je, nepismen ili fizički nesposoban i birača koji mu pomaže, pored njegovog potpisa.

(2) Fizički nesposobni birači su i oni birači koji dođu do biračkog mesta, ali zbog fizičkih prepreka i neprilagodbe prostora njihovoj invalidnosti, ne mogu ući. Drugo lice koje taj birač izabere donosi važeći identifikacioni dokument fizički nesposobnog birača na biračko mjesto i izjavljuje da birač ne može ući na biračko mjesto. Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju provjerava da li je ime fizički nesposobnog birača upisano u izvod iz Centralnog biračkog spiska. Ako je ime tog birača upisano u izvod iz Centralnog biračkog spiska, član biračkog odbora odlazi prema fizički nesposobnom biraču, nakon što obavijesti predsjednika, sa Zapisnikom o radu biračkog odbora ZARBO, u kojem je i Obrazac Z6, glasačkim listićima, olovkom i kovertom. Član biračkog odbora upisuje ime i lične podatke fizički nesposobnog birača s brojem identifikacionog dokumenta. Fizički nesposobni birač potpisuje se pored tih podataka i popunjava glasačke listiće koje stavlja u predviđenu kovertu. Lice koje je fizički nesposobni birač izabrao odnosi kovertu s glasačkim listićima do glasačke kutije, otvara je i stavlja glasačke listiće u nju. Član biračkog odbora u dio predviđen za potpis, pored imena fizički nesposobnog birača, upisuje broj identifikacionog dokumenta tog birača. Lice koje pomaže fizički nesposobnom biraču upisuje svoje ime štampanim slovima pokraj imena fizički nesposobnog birača u izvod iz Centralnog biračkog spiska i potpisuje se.

Član 22. **(Biračka mjesta za glasanje u odsustvu)**

(1) Na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu primjenjuju se procedure glasanja utvrđene za redovna biračka mesta. Biraču koji glasa na biračkom mjestu za glasanje u odsustvu izdaju se koverte koje sadrže glasačke listiće koji se izdaju u osnovnoj izbornoj jedinici za koju birač glasa.

(2) Birački odbor, prije otvaranja biračkog mesta za glasanje u odsustvu, obavlja iste radnje kao i birački odbor na redovnim biračkim mjestima, kako je utvrđeno članom 17. ovog pravilnika, osim što na tim biračkim mjestima ručno broje koverte koje sadrže glasačke listiće po osnovnim izbornim jedinicama za koje birači glasaju. Dobijene brojeve prebrojanih kovert predsjednik unosi u Obrazac za brojno stanje.

Član 23. **(Glasanje nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima – član 3.16 stav (6) i 3.17 Izbornog zakona BiH)**

(1) Po jedno biračko mjesto u svakoj osnovnoj izbornoj jedinici bit će određeno za izdavanje nepotvrđenih-kovertiranih glasačkih listića.

(2) Nakon što član biračkog odbora zadužen za identifikaciju, identificuje birača iz člana 20. ovog pravilnika i upiše potrebne podatke u izvod iz Centralnog biračkog spiska za birače koji glasaju nepotvrđenim glasačkim listićima, birač se potpisuje u predviđeno polje za potpis u ovom izvodu.

(3) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića na osnovi identifikacionog dokumenta birača ispunjava neophodne podatke na prednjoj stranici koverte s nepotvrđenim – kovertiranim glasačkim listićima, na osnovi kojih se može provjeriti biračko pravo.

(4) Na prednju stranicu koverte za nepotvrđene-kovertirane glasačke lističe upisuju se sljedeći podaci:

- a) broj biračkog mesta;
- b) prezime i ime birača;
- c) jedinstveni matični broj birača;
- d) datum rođenja i
- e) podaci o nazivu i broju predočenog identifikacionog dokumenta i naziv organa koje je izdalo ovaj dokument.

(5) Obrazac izgleda koverte sastavni je dio ovog pravilnika.

(6) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića zadržava identifikacioni dokument birača do momenta kada birač vrati nepotvrđene-kovertirane glasačke lističe zapakovane u zaštitnoj bijeloj koverti, a dokumentaciju iz člana 20. ovog pravilnika prilaže uz izvod iz Centralnog biračkog spiska. Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića stavlja sigurnosnu bijelu kovertu u kovertu s podacima o biraču koji glasa nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima. Koverta se pečati i birač je ubacuje u glasačku kutiju.

Član 24.

(Glasanje birača s posebnim potrebama – član 5.21 stav (2) Izbornog zakona BiH)

(1) U svrhu glasanja birača vezanih za domove, hospitaliziranih lica ili birača koji će glasati u zatvorima i pritvorskim jedinicama, izborne komisije će u roku do deset dana prije dana održavanja izbora, uzimajući u obzir teritorijalnu raspoređenost i broj institucija, organizovati mobilne timove koji će posjetiti birače iz ove kategorije u njihovim domovima ili institucijama. Mobilni tim ima jednog predsjednika i dva člana. Predsjednik rukovodi radom mobilnog tima i odgovoran je za njegovu zakonitost. Izborna komisija jedan sat prije otvaranja biračkih mesta predaje svakom formiranom mobilnom timu materijal, kako slijedi:

- a) izvod iz Centralnog biračkog spiska za birače koji su prijavljeni za glasanje na ovaj način;
- b) odgovarajući broj glasačkih listića zapakovanih u zaštitne koverte, koje su stavljene u personalizovane – zaštitne koverte na kojima su upisane šifre osnovnih izbornih jedinica za koje se glasa – ~~Obrazac izgleda koverte sastavni je dio ovog pravilnika;~~
- c) odgovarajući broj pomoćnih glasačkih kutija (kartonske kutije);
- d) ~~Obrazac za brojno stanje – mobilni tim;~~
- e) potrošni materijal koji je neophodan u procesu glasanja i brojanja glasačkih listića;
- f) Zapisnik o radu biračkog odbora i
- g) spisak birača s adresama i kontakt-telefonima iz tačke a) ovog stava.

(2) Po preuzimanju izbornog materijala od izborne komisije, predsjednik i članovi mobilnog tima:

- a) upisuju svoja imena u Zapisnik i potpisuju se u dijelu Zapisnika koji je za to predviđen – naznakom mobilni tim;

- b) upisuju broj birača s izvoda iz stava (1) tačka a) ovog člana na predviđeno mjesto u Obrascu za brojno stanje – MOBILNI TIM;
- c) ručno broje primljene personalizovane – zaštitne koverte sa kompletima glasačkih listića prema šiframa osnovnih izbornih jedinica za koje se glasa, a prema biračkoj opciji birača koji su upisani u izvod iz stava (1) tačka a) ovog člana i upisuju taj broj u Obrazac za brojno stanje;
- d) formiraju pomoćnu glasačku kutiju za mobilni tim i stavlju papirni samoljepljivi pečat na otvor glasačke kutije i
- e) upisuju serijske brojeve pečata s pomoćne glasačke kutije u Obrazac za brojno stanje.

(3) Način glasanja birača s posebnim potrebama ne razlikuje se od načina glasanja utvrđenog članovima 19. i 21. ovog pravilnika, s tom razlikom što na personalizovanu – zaštitnu kovertu upisuju ime / ime oca / prezime birača i JMB koji je glasao putem mobilnog tima. Mobilni tim prilikom rada na terenu, nakon glasanja birača s posebnim potrebama na određenoj lokaciji, samoljepljivom trakom lijepi otvor glasačke kutije koji potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima. Nakon završetka rada na terenu mobilni tim stavlja na otvor pomoćne glasačke kutije samoljepljivi papirni pečat na koji se potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima, a serijski broj pečata evidentira na Obrascu za brojno stanje.

(4) Mobilni tim počinje raditi u 7.00 sati, a završava u 19.00 sati. Mobilni tim u 19.00 sati u sjedištu izborne komisije pakira svoj izborni materijal u skladu s članom 58. ovog pravilnika i predaje ga izbornoj komisiji.

Član 25.

(Udaljavanje s biračkog mjesta – član 6.5 Izbornog zakona BiH)

(1) Izborna komisija može sa biračkog mjesta udaljiti predsjednika i članove biračkog odbora koji su svojim aktivnostima narušili kontinuitet glasanja, odnosno postupali suprotno pravilima u toku glasanja ili brojanja glasačkih listića. Izborna komisija o tome obavezna je pisanim putem, obavijestiti Centralnu izbornu komisiju BiH i dostaviti kompletну dokumentaciju o poduzetim radnjama.

(2) Izborna komisija postupak iz stava (1) ovog člana pokreće po prijavi predsjednika ili člana biračkog odbora, akreditovanih posmatrača ili birača, ili po službenoj dužnosti.

Član 26.

(Zatvaranje biračkog mjesta – član 5.9 stav (2) Izbornog zakona BiH)

(1) Biračima koji su u redu za glasanje u trenutku zatvaranja biračkog mjesta odobrava se glasanje, gdje birački odbor produžava svoj rad iza 19,00 sati i to najduže do 22,00 sati. Procedura zatvaranja za redovna biračka mjesta i za biračka mjesta za glasanje u odsustvu je:

- a) predsjednik 15 minuta prije zatvaranja biračkog mjesta objavljuje svim prisutnim, unutar i ispred biračkog mjesta, vrijeme zatvaranja biračkog mjesta;
- b) član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda u vrijeme zatvaranja biračkog mjesta obavezan je stati na kraj reda kako bi se osiguralo da se nijedno lice ne priključi nakon zatvaranja biračkog mjesta i zatvara vrata odmah nakon što posljednji birač iz reda glasa i

c) predsjednik u Zapisnik upisuje vrijeme zatvaranja biračkog mjesta i zatvara otvor glasačke kutije samoljepljivom trakom i potpisuje je.

(2) Prilikom zatvaranja biračkog mjesta predsjednik u Zapisnik evidentira prisutne akreditovane posmatrače u dijelu Z8 Zapisnika.

Odjeljak B. Način provođenja izbora na biračkim mjestima u DKP BiH – član 1.5 stav (3) Izbornog zakona BiH

**Član 27.
(Dostava izbornog materijala)**

(1) Centralna izborna komisija BiH će najkasnije deset dana prije otvaranja biračkih mesta dostaviti Ministarstvu vanjskih poslova BiH izborni materijal i to:

- a) izvod iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto u DKP BiH;
- b) odgovarajući broj kompleta glasačkih listića sa posebnom zaštitom;
- c) odgovarajući broj glasačkih kutija;
- d) komplet obrazaca za biračko mjesto;
- e) postere s uputstvima o načinu glasanja i informativnim sadržajima za birače;
- f) Zapisnik i
- g) potrošni materijal prema specifikaciji iz Zapisnika, neophodan za proces glasanja i brojanja glasačkih listića.

(2) Ministarstvo vanjskih poslova BiH će tri dana prije, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mesta u DKP BiH, dostaviti biračkom odboru odgovarajućeg DKP-a BiH izborni materijal iz stava (1) ovog člana.

(3) Birački odbor provjerava da li je izborni materijal koji je primio od Ministarstva vanjskih poslova BiH kompletan i u ispravnom stanju, što upisuje u Zapisnik.

(4) Nakon primljenog izbornog materijala, predsjednik i članovi biračkog odbora postupaju u skladu s članom 16. i 17. ovog pravilnika, osim u dijelu skladištenja izbornog materijala koji se obavezno skladišti na biračkom mjestu.

**Član 28.
(Procedure glasanja)**

(1) Glasanje na biračkom mjestu u DKP BiH se provodi po proceduri utvrđenoj u članu 22. ovog pravilnika.

(2) Važeći identifikacioni dokument za glasanje birača u DKP BiH je utvrđen u članu 5.12., odnosno 3.15 stav (4) Izbornog zakona BiH.

Odjeljak C. Način glasanja birača koji glasaju putem pošte – član 5.21 stav (1) Izbornog zakona BiH

Član 29.
(Birački paket)

Centralna izborna komisija BiH svim biračima koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje putem pošte dostavlja putem preporučene pošiljke birački paket koji sadrži:

- a) Obrazac s ličnim podacima birača: ime i prezime, jedinstveni matični broj, datum rođenja, trenutnu adresu izvan BiH (ulica i broj, grad, poštanski broj, država), kombinacijski broj za glasačke listiće te uputstva kako treba glasati (odštampana na poledini tog obrasca);
- b) odgovarajuće glasačke listiće sa posebnom zaštitom koji se izdaju za osnovnu izbornu jedinicu za koju glasa birač;
- c) povratnu kovertu s odštampanom (povratnom) adresom Centralne izborne komisije BiH i
- d) kovertu za glasačke listiće, koja osigurava tajnost glasanja.

Član 30.
(Povratna koverta)

Birač koji glasa putem pošte šalje nazad Centralnoj izbirnoj komisiji BiH povratnu kovertu, koja sadrži:

- a) kovertu za glasačke listiće, koja osigurava tajnost glasa, s upakovanim glasačkim listićima i koja je zalipljena kako bi se osigurala tajnost glasanja;
- b) kopiju jednog od važećih identifikacionih dokumenata, u skladu s članom 5.12, odnosno članom 3.15 stav (4) Izbornog zakona BiH;
- c) Obrazac s ličnim podacima birača, koji sadrži podatke navedene u članu 29. stav (1) tačka a) ovog pravilnika.

Član 31.
(Rok za prihvatanje povratne koverte – član 5.21 Izbornog zakona BiH)

Povratna koverta koja je poslana Centralnoj izbirnoj komisiji BiH najkasnije na dan održavanja izbora bit će prihvaćena i prebrojana ukoliko stigne u Centralnu izbirnu komisiju BiH najkasnije pet dana od dana održavanja izbora i ako je na povratnoj koverti otisak poštanskog pečata zemlje / bar-koda iz koje se glasa s datumom ne kasnijim od datuma održavanja izbora.

Član 32.
(Vodič za glasanje putem pošte)

Centralna izborna komisija BiH distribuirat će Vodič za glasanje putem pošte, čiji sadržaj utvrđuje Centralna izborna komisija BiH, preko:

- a) DKP BiH;
- b) klubova i udruženja građana BiH u inozemstvu;
- c) internet-stranice Centralne izborne komisije BiH i ostalih autorizovanih internet-stranica i

- d) kancelarija vladinih i nevladinih organizacija koje se bave izbjeglicama i pitanjima migracije.

POGLAVLJE II. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA I GLASOVA

Odjeljak A. Redovna biračka mjesta – član 5.22 Izbornog zakona BiH

Član 33. (Vrijeme brojanja)

Glasački listići broje se odmah nakon zatvaranja redovnih biračkih mjesata.

Član 34. (Utvrđivanje zaduženih glasačkih listića)

(1) Nakon zatvaranja biračkog mjesata u prisustvu akreditovanih posmatrača predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) sve olovke koje nisu crvene boje sa biračkog mjesata se odlažu u vreću za neiskorištene glasačke listiće,
- b) obavezno broje i upisuju ukupan broj preostalih neiskorištenih glasačkih listića za svaki izborni nivo u Obrazac za brojno stanje;
- c) pakuju neiskorištene glasačke listiće za svaki izborni nivo u originalnu kutiju;
- d) broje i upisuju u Obrazac za brojno stanje broj potpisa glasača s izvoda iz Centralnog biračkog spiska;
- e) upisuju broj oštećenih glasačkih listića za svaki izborni nivo i pakuju ih u odgovarajuću kovertu i
- f) predsjednik i članovi biračkog odbora potpisuju Obrazac za brojno stanje.

(2) Popunjavanje svih obrazaca na biračkom mjestu vrši se isključivo hemijskom olovkom crvene boje.

Član 35. (Redoslijed radnji prilikom brojanja)

Radnje prilikom brojanja na biračkom mjestu obavljaju se sljedećim redoslijedom:

- a) utvrđivanje glasačkih listića u glasačkoj kutiji;
- b) brojanje glasačkih listića u glasačkoj kutiji;
- c) brojanje glasova (sistem većinskog glasa);
- d) brojanje glasova dobijenih sistemom otvorenih listi – glasovi za političke subjekte;
- e) brojanje glasova dobijenih sistemom otvorenih listi – glasovi za kandidate unutar političkih subjekata.

Član 36.
(Brojanje glasačkih listića – član 5.25 Izbornog zakona BiH)

(1) Nakon zatvaranja biračkog mjesta u prisustvu akreditovanih posmatrača predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) otvaraju glasačku kutiju i sadržaj stavlju na prazan sto za brojanje;
- b) predočavaju praznu glasačku kutiju prisutnima, dokazujući time da u kutiji nema preostalih glasačkih listića;
- c) razvrstavaju glasačke lističe po izbornim nivoima u grupe od po 25 komada;
- d) slažu grupe od po 25 glasačkih listića jednu na drugu unakrsno;
- e) utvrđuju broj grupa od po 25 glasačkih listića kojima dodaju broj preostalih glasačkih listića kako bi se dobio ukupan broj glasačkih listića;
- f) broj glasačkih listića iz tačke e) ovog člana za sva četiri izborna nivoa, i za Brčko distrikt A – tri izborna nivoa, predsjednik upisuje u obrasce za zbirne rezultate i
- g) radnje iz tačke c), d), e) i f) vrše se prilikom brojanja tog nivoa.

(2) Glasački listici koji nisu potrebni za sljedeći proces brojanja pakuju se posebno za svaki izborni nivo u providne plastične vreće, koje se odlažu na radnoj površini, tako da ih svi prisutni mogu vidjeti.

Član 37.
(Glasački listici za pojedine izborne nivoe – član 5.14 i 5.25 Izbornog zakona BiH)

(1) Glasački listici za pojedine izborne nivoe broje se sljedećim redoslijedom:

a) u Federaciji BiH:

- 1) Predsjedništvo BiH,
- 2) Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH,
- 3) Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH,
- 4) kantonalna skupština;

b) u Republici Srpskoj:

- 1) Predsjedništvo BiH,
- 2) Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH,
- 3) predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske,
- 4) Narodna skupština Republike Srpske.

(2) Brojanje glasačkih listića vrši se uz prisustvo predsjednika i svih članova biračkog odbora, ili zamjenika predsjednika ili zamjenika člana biračkog odbora na biračkom mjestu gdje predsjednik ili član biračkog odbora iz opravdanih razloga ne može prisustvovati brojanju glasačkih listića. Ukoliko, na biračkom mjestu prilikom brojanja glasačkih listića iz tačke a) i tačke b) ovog stava predsjednik ili član biračkog odbora napusti biračko mjesto bez odobrenja, birački odbor je obavezan da odmah izvijesti nadležnu izbornu komisiju o toj činjenici. Izborna komisija je dužna odmah na biračko mjesto uputiti zamjenika predsjednika ili zamjenika člana biračkog odbora koji je napustio biračko mjesto, a birački odbor zaustavlja svoje brojanje glasačkih listića i ostaje na biračkom mjestu, dok na biračko mjesto ne dođe pozvani zamjenik. Prekid rada u brojanju glasačkih listića predsjednik ili zamjenik predsjednika evidentira u zapisnik o radu biračkog odbora u dio Z8.

(3) Birački odbor u Brčko distriktu BiH prvo broji glasačke listiće iz tačke b), a nakon toga glasačke listiće iz tačke a) ovog člana.

Član 38.

(Brojanje glasova – za člana Predsjedništva BiH i za predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske)

Po sistemu većinskog glasa vrši se glasanje i brojanje glasačkih listića za izbor člana Predsjedništva BiH i za predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske.

Član 39.

(Procedura brojanja glasova – za člana Predsjedništva BiH i za predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske)

(1) Prilikom brojanja glasova dobijenih sistemom većinskog glasa predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) razvrstavaju glasačke listiće za taj izborni nivo u posebne grupe po kandidatima;
- b) prilikom razvrstavanja glasačkih listića iz tačke a) ovog stava, birački odbor na svakom glasačkom listiću na zahtjev akreditovanog posmatrača ili člana biračkog odbora provjerava da li ima važeći zaštitni znak (vodeni žig). Ukoliko birački odbor utvrdi da ima listića bez zaštitnog znaka, proglašavaju ih nevažećim glasačkim listićima i broj tih listića obavezno upisuje u Zapisnik o radu biračkog odbora u dio Z 6;
- c) prave posebnu grupu listića koji nisu popunjeni (neoznačeni), kao i glasačkih listića koji su popunjeni tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojem kandidatu je birač dao svoj glas, a njihovu ispravnost utvrđuje predsjednik i članovi biračkog odbora;
- d) broje glasačke listiće za svakog kandidata i uvezuju ih u grupe od po 25 komada;
- e) utvrđuju ispravnost glasačkih listića iz tačke c) ovog stava – glasački listići za koje predsjednik i članovi biračkog odbora utvrde da su važeći dodaju se grupi za odgovarajućeg kandidata i
- f) utvrđuju ukupan broj važećih glasova za svakog kandidata.

(2) Nevažeći glasački listići dijele se u dvije grupe:

- a) nevažeći neoznačeni glasački listići i
- b) nevažeći ostali glasački listići.

(3) Predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) broje listiće svake kategorije nevažećih glasačkih listića i dobijeni broj predsjednik upisuje na Obrazac za zbirne rezultate na biračkom mjestu ZR (većinski glas) za taj izborni nivo. Pakuju nevažeće glasačke listiće u zaštitne vreće za izborni materijal u skladu s članom 54. stav (2) i 55. stav (2) ovog pravilnika;
- b) predsjednik upisuje rezultate brojanja glasova za svakog kandidata na Obrazac za zbirne rezultate na biračkom mjestu ZR (većinski glas) za taj izborni nivo. Ako kandidat ne dobije nijedan glas, upisuje se "0" pored imena tog kandidata i

- c) pakaju važeće glasačke lističe u zaštitne vreće za izborni materijal u skladu s članom 54. stav (2) i 55. stav (2) i (3) ovog pravilnika.

(4) Predsjednik, svim prisutnim, objavljuje rezultate brojanja glasova na biračkom mjestu dobijene po sistemu većinskog glasa u skladu s članom 5.26 stav (2) Izbornog zakona BiH, a žutu kopiju Obrasca ZR (većinski glas) izlaže na biračkom mjestu. Predsjednik predaje zelenu kopiju sa izbornim rezultatima za taj nivo licu koje je ovlastila izborna komisija.

Član 40.

(Brojanje glasova dobijenih sistemom otvorenih listi za sve izborne nivoe)

(1) Po sistemu otvorenih listi vrši se glasanje i brojanje glasačkih lističa za izborne nivoe kako slijedi:

a) u Federaciji BiH:

- 1) Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH,
- 2) Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH,
- 3) kantonalne skupštine;

b) u Republici Srpskoj:

- 1) Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH,
- 2) Narodna skupština Republike Srpske.

(2) Glasački listić je važeći ako je birač označio kvadratić:

- a) pored naziva samo jedne političke stranke, ili koalicije, ili liste nezavisnih kandidata, ili imena jednog nezavisnog kandidata;
- b) pored imena jednog ili više kandidata unutar liste samo jedne izabrane političke stranke, ili koalicije, ili liste nezavisnih kandidata i
- c) pored naziva jedne političke stranke, ili jedne koalicije, ili jedne liste nezavisnih kandidata, i kandidata (jednog ili više) unutar te odabrane političke stranke, ili koalicije ili liste nezavisnih kandidata.

Član 41.

(Utvrđivanje broja glasova za političke subjekte)

(1) Prilikom prvog brojanja glasova koji su dobijeni sistemom otvorenih listi utvrđuje se broj glasova koje je osvojio politički subjekt.

(2) Procedura prvog brojanja glasova je:

- a) razvrstavanje glasačkih lističa, prema utvrđenom redoslijedu za određeni izborni nivo, u grupe po političkim subjektima – u grupu za jedan politički subjekt ulaze glasački listići koje je birač označio na način propisan u članu 40. stav (2) ovog pravilnika;

- b) prilikom razvrstavanja glasačkih listića iz tačke a) ovog stava, birački odbor na svakom glasačkom listiću provjerava da li ima zaštitni znak (vodeni žig). Ukoliko birački odbor utvrdi da ima listića bez zaštitnog znaka, proglašava ih nevažećim glasačkim listićima i broj tih listića obavezno upisuje u Zapisnik o radu biračkog odbora u dio Z 6;
- c) pravljenje posebnih grupa neoznačenih, kao i glasačkih listića koji su ispunjeni tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojem političkom subjektu je birač dao svoj glas – njihovu ispravnost utvrđuju predsjednik i članovi biračkog odbora;
- d) duplo brojanje glasačkih listića koji se slažu u grupe od po 25 komada i njihovo uvezivanje elastičnom guminicom za svakog političkog subjekta i
- e) utvrđivanje broja glasova za svaki politički subjekt.

(3) Predsjednik i članovi biračkog odbora provjeravaju glasačke listice iz stava (2) tačka b) ovog člana. Glasački listići za koje predsjednik i članovi biračkog odbora utvrde da su važeći dodaju se grupi za politički subjekt.

(4) Preostali nevažeći glasački listići koji se dijele u dvije grupe:

- a) nevažeći neoznačeni glasački listići i
- b) nevažeći ostali glasački listići

broje se i utvrđuje se njihov broj.

(5) Predsjednik biračkog odbora u Obrazac za zbirne rezultate na biračkom mjestu ZR (otvorena lista) za taj izborni nivo upisuje podatke utvrđene u stavu (2) tačka e) i stavu (4) ovog člana.

(6) Predsjednik, svim prisutnim, objavljuje rezultate prvog brojanja glasova dobijenih po sistemu otvorenih listi i dostavlja izbornoj komisiji rezultate brojanja na biračkom mjestu dobijene nakon prvog brojanja po sistemu otvorene liste na način koji odredi izborna komisija.

(7) Predsjednik i članovi biračkog odbora broje glasove tako da akreditovanim posmatračima omoguće uvid u cijeli proces.

Član 42. (Utvrđivanje broja glasova po kandidatima unutar političkih subjekata)

(1) Prilikom drugog brojanja utvrđuje se broj glasova za svakog kandidata unutar liste političke stranke, koalicije ili liste nezavisnih kandidata.

(2) Drugo brojanje glasova za kandidate svih političkih stranaka, koalicija ili listi nezavisnih kandidata obavlja se posebno. Postupak se provodi iščitavanjem rednih brojeva kandidata i evidentiranjem uspravnim crticama u pomoćnom obrascu za drugi krug brojanja glasova po kandidatima.

(3) Izuzetno od procedure iz stava (2) ovog člana na biračkom mjestu sa tri člana biračkog odbora, predsjednik biračkog odbora čita redne brojeve kandidata ispred kojih su birači u okviru tog političkog subjekta stavljali oznaku, a dva člana biračkog odbora svaki za sebe u svoj Pomoćni obrazac za drugi krug brojanja glasova po kandidatima upisuje uspravne crtice.

(4) Predsjednik i članovi biračkog odbora pakuju glasačke lističe u zaštitne vreće za izborni materijal u skladu s članom 54. stav (3), (4) i (5) i 55. stav (4) i (5) ovog pravilnika.

(5) Prvo i drugo brojanje glasova koji su dobijeni sistemom otvorenih listi ponavljaju se za svaki izborni nivo koristeći Pomoćni obrazac za brojanje i Obrazac za zbirne rezultate na biračkom mjestu ZR (otvorena lista) za taj izborni nivo na način utvrđen ovim članom.

Član 43.

(Dostava izbornog materijala s biračkih mjesta izbornoj komisiji)

(1) Birački odbor odmah, a najkasnije 12 sati nakon zatvaranja biračkog mjesta, dostavlja nadležnoj izbornoj komisiji:

- a) Zapisnik o radu biračkog odbora i
- b) kopije obrazaca i ostali izborni materijal iz člana 54. i 55. ovog pravilnika.

(2) Kopije obrazaca o rezultatima glasanja za sve izborne nivoe za ovo biračko mjesto zadržava predsjednik biračkog odbora.

(3) Prepis zapisnika o radu biračkog odbora akreditovanom posmatraču će se omogućiti na pogodan način što podrazumijeva i slikanje putem mobilnog aparata.

Odjeljak B. Biračka mjesta za glasanje u odsustvu – član 5.24 Izbornog zakona BiH

Član 44.

(Brojanje koverti sa glasačkim listićima)

(1) Nakon zatvaranja biračkog mjesta, predsjednik i članovi biračkog odbora biračkog mjesta za glasanje u odsustvu broje koverte s glasačkim listićima.

(2) Koverte s glasačkim listićima s biračkih mjesta za glasanje u odsustvu otvaraju se i broje se glasački listići u Glavnem centru za brojanje.

(3) Koverte s nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima (ako određeno biračko mjesto za glasanje u odsustvu izdaje nepotvrđene-kovertirane glasačke lističe) predsjednik i članovi biračkog odbora dostavljaju na verifikaciju Glavnem centru za brojanje i ako biračko pravo za datog birača bude potvrđeno, ovi glasački listići broje se u Glavnem centru za brojanje.

(4) Predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) nakon popune Obrasca za brojno stanje za biračko mjesto za glasanje u odsustvu otvaraju glasačku kutiju i stavljuju sadržaj na sto tako da to vide svi prisutni;
- b) razvrstavaju koverte s glasačkim listićima na:
 - 1) koverte s nepotvrđenim glasačkim listićima (za ona biračka mjesta u odsustvu koja izdaju nepotvrđene glasačke lističe) i
 - 2) koverte s glasačkim listićima za glasanje u odsustvu;

- c) razvrstavaju koverte s glasačkim listićima za glasanje u odsustvu po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači glasali, odnosno po oznakama kombinacija glasačkih listića na kovertama;
- d) broje koverte s nepotvrđenim glasačkim listićima, kontrolišu brojanje, a dobijeni broj predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima;
- e) broje koverte s glasačkim listićima za glasanje u odsustvu, kontrolišu brojanje, a dobijeni broj koverti po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači glasali, predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje za glasanje u odsustvu;
- f) vežu zajedno koverte za glasanje u odsustvu s istim kombinacijama glasačkih listića po osnovnim izbornim jedinicama i pakuju ih u odgovarajuću zaštitnu vreću za pakovanje izbornog materijala u odsustvu, u skladu s članom 56. ovog pravilnika;
- g) pakuju koverte s nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićima u odgovarajuću zaštitnu vreću za pakovanje izbornog materijala, u skladu s članom 57. ovog pravilnika i
- h) popunjavaju i potpisuju Obrazac za brojno stanje za biračka mesta za glasanje u odsustvu i Obrazac za brojno stanje za biračka mesta koja izdaju nepotvrđene glasačke listiće.

Odjeljak C. Mobilni timovi – član 5.21 stav (2) Izbornog zakona BiH

Član 45. **(Brojanje koverti s glasačkim listićima)**

(1) Nakon što posjete sve birače koji glasaju putem mobilnog tima predsjednik i članovi mobilnog tima u sjedištu izborne komisije broje koverte s glasačkim listićima na sljedeći način:

- a) broje i upisuju ukupan broj preostalih neiskorištenih koverti s glasačkim listićima za svaki izborni nivo u Obrazac za brojno stanje za glasanje putem mobilnog tima;
- b) pakuju neiskorištene koverte s glasačkim listićima u vreću utvrđenu u članu 58. stav (1) tačka b) ovog pravilnika;
- c) broje i upisuju u Obrazac za brojno stanje ukupan broj potpisa glasača iz člana 24. stav (1) tačka a) ovog pravilnika;
- d) broje i upisuju ukupan broj koverti oštećenih glasačkih listića i pakuju ih u odgovarajuću kovertu;
- e) nakon upisa prethodno utvrđenih podataka u Obrazac za brojno stanje mobilnog tima otvaraju glasačku kutiju i stavljuju sadržaj na sto tako da to vide svi prisutni;
- f) razvrstavaju koverte s glasačkim listićima za glasanje putem mobilnog tima po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači glasali, odnosno po oznakama kombinacija glasačkih listića na kovertama;
- g) broje koverte s glasačkim listićima za glasanje putem mobilnog tima, što znači da se kontrolišu i broje koverte a ne glasački listići, a dobijeni broj koverti po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači glasali predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje za glasanje putem mobilnog tima;
- h) vežu zajedno koverte s glasačkim listićima i pakuju ih u odgovarajuću zaštitnu vreću za pakovanje izbornog materijala mobilnog tima, u skladu s članom 58. ovog pravilnika i
- i) popunjavaju i potpisuju Obrazac za brojno stanje za mobilne timove.

(2) Originalni Obrazac brojnog stanja, Zapisnik, Obrazac brojnog stanja za glasanje putem mobilnog tima i upakovani izborni materijal mobilni tim dostavlja izbornoj komisiji.

Odjeljak D. Biračka mjesta za glasanje u DKP BiH

Član 46. **(Brojanje koverti s glasačkim listićima)**

Brojanje koverti sa glasačkim listićima na biračkim mjestima u DKP BiH se vrši po proceduri utvrđenoj u Odjeljku B. ovog Poglavlja.

Član 47. **(Povrat izbornog materijala)**

Originalni Obrazac brojnog stanja, Zapisnik i upakovani izborni materijal birački odbor u DKP BiH, putem Ministarstva vanjskih poslova BiH, dostavlja Centralnoj izbirnoj komisiji BiH, najkasnije 5 dana od dana održavanja izbora.

Odjeljak E. Brojanje glasova u Glavnom centru za brojanje

Član 48. **(Aktivnosti za brojanje)**

(1) Grupa za brojanje glasačkih listića organizovana je kao određeni broj timova brojača. Jedan tim brojača okupljen je oko jednog stola. Osim osoblja koje čine brojači, svaki od timova ima po jednog vođu tima.

(2) U prostoru grupe za brojanje glasačkih listića, nadzornik ove grupe prima kutije sa sortiranim serijama glasačkih listića i raspodjeljuje ih po timovima za brojanje. Zajedno sa serijama glasačkih listića, nadzornik grupe za brojanje glasačkih listića zadužuje timove brojača kompletima obrazaca za rezultate brojanja glasova u Glavnom centru za brojanje.

(3) U zavisnosti od tipa glasačkih listića koji se nalaze u određenoj seriji, a koji odgovaraju određenoj kombinaciji glasačkih listića, nadzornik grupe priprema odgovarajući set obrazaca za zbirne rezultate brojanja glasova i dostavlja ih timu brojača.

Član 49. **(Organizacija procesa brojanja)**

(1) Proces brojanja i struktura timova za brojanje u Centru za brojanje organizovani su na način identičan strukturi članova jednog biračkog odbora na redovnim biračkim mjestima. Jedan tim sa brojačima zadužen je za brojanje jedne kutije sa određenom serijom i broji u pravilu sve tipove listića koje serija sadrži.

(2) Timovi za brojanje u narednim fazama mogu brojati i glasačke listice sa redovnih biračkih mesta, za potrebe kontrole izbornih rezultata sa biračkih mesta. Centralna izbirna komisija BiH o tome donosi posebnu odluku.

(3) Redoslijed aktivnosti u okviru procesa brojanja podrazumijeva kontrolno brojanje glasačkih listića za sve sortirane grupe listića unutar jedne serije, jednog brojanja glasova za glasanje po sistemu većinskog glasa i prvog i drugog brojanja za glasanje po sistemu otvorenih lista.

Član 50.
(Kontrolno brojanje glasačkih listića)

(1) Tim brojača, zajedno sa vodom tima, nakon prijema kutije u kojoj se nalazi sadržaj jedne serije, trebaju uraditi sljedeće:

- a) otvore jednu vreću sa grupom listića za jedan izborni nivo i isprazne je na prazan sto za brojanje,
- b) poredaju svežnjeve od po 25 sortiranih glasačkih listića jedan na drugi,
- c) prebroje svežnjeve od po 25 glasačkih listića i provjere slaganje dobijenog broja sa podacima iz obrasca za praćenje i kontrolu kretanja serije koje upišu timovi pripreme brojanja,
- d) upišu ukupan broj glasačkih listića iz vreće sa sortiranom grupom listića, na odgovarajuće obrasce za zbirne rezultate u Glavnem centru za brojanje,
- e) podatak o ukupnom broju glasačkih listića trebaju upisati i u obrazac za praćenje kretanja serije, kao i u obrazac za zbirne rezultate brojanja u Glavnem centru za brojanje i kontrolišu tačnost upisanih brojeva i
- f) ponove prethodne korake za sve preostale tipove listića iz jedne serije za ostale izborne nivoe.

(2) Po završetku ispunjavanja obrazaca sve glasačke listice koji nisu potrebni za sljedeći proces brojanja pakuju, posebno za svaki izborni nivo, u providne plastične vreće koje se odlažu tako da ih mogu vidjeti svi prisutni.

Član 51.
(Postupak brojanja)

Brojanje glasačkih listića u Glavnem centru za brojanje vrši se po proceduri utvrđenoj u članu 37, 38, 39, 40, 41. i 42. ovog pravilnika.

Član 52.
(Kompletiranje dokumentacije sa rezultatima brojanja i unos rezultata)

(1) Nakon završetka faze brojanja, svi originalni obrasci za zbirne rezultate u Glavnem centru za brojanje glasova koji su se brojali, šalju se na unos rezultati brojanja glasova sa ovih obrazaca i vrši njihova konsolidacija i objedinjavanje.

(2) Nadzornik grupe za brojanje glasačkih listića prikuplja sve originalne obrasce za zbirne rezultate iz jedne serije koja je prebrojana i predaje ih nadzorniku kontrole rezultata.

(3) Kopije obrazaca iz stava (2) pakuju se u vreću sa prebrojanim glasovima za određeni nivo koje se pečate (plava kopija).

(4) Kopije obrazaca iz stava (3) ovog člana na zahtjev posmatrača daju im se na uvid (žuta kopija).

Član 53. (Obrada izbornih rezultata)

(1) Odjel za prijem, kontrolu, unos i utvrđivanje izbornih rezultata, putem posebne Aplikacije, unosi sve neophodne podatke o rezultatima glasanja sa obrazaca u bazu podataka za kontrolu i obradu izbornih rezultata koja je posebno urađena za ovu namjenu.

(2) Odjel za prijem, kontrolu, unos i utvrđivanje izbornih rezultata, u skladu sa stavom (1) ovog člana, vrši dva unosa, od kojih je drugi unos kontrolni.

(3) Unosi podataka iz stava (2) ovog člana se usklađuju, što je osnov za kontrolu izbornih rezultata.

(4) Obrada izbornog materijala i unos podataka u Glavnom centru za brojanje vrši se po prispjeću izbornog materijala koji dostavljaju izborne komisije prema redoslijedu dostavljanja, kao i redoslijedu obrade u Glavnom centru za brojanje.

POGLAVLJE III. PAKOVANJE IZBORNOG MATERIJALA

Član 54. (Redovna biračka mjesta FBiH – član 5.26 Izbornog zakona BiH)

(1) Na redovnim biračkim mjestima u Federaciji BiH izborni materijal pakuje birački odbor na način utvrđen odredbama ovog člana.

(2) Glasački listići za Predsjedništvo BiH pakuju se u **SIVE ZAŠTITNE VREĆE** tako što se u njih stavljuju:

- a) prebrojani važeći glasački listići i nevažeći glasački listići,
- b) providna plastična vreća s kovertom s Obrascem za zbirne rezultate ZR (večinski glas) – plava kopija.

(3) Glasački listići za Parlamentarnu skupštinu BiH pakuju se u **PLAVE ZAŠTITNE VREĆE** tako što se u njih stavljuju:

- a) prebrojani važeći glasački listići i nevažeći glasački listići,
- b) providna plastična vreća s kovertom s Obrascem za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – plava kopija.

(4) Glasački listići za Predstavnički dom Parlamenta FBiH pakuju se u **LJUBIČASTE ZAŠTITNE VREĆE** tako što se u njih stavljuju:

- a) prebrojani važeći glasački listići i nevažeći glasački listići,
- b) providna plastična vreća s kovertom s Obrascem za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – plava kopija.

(5) Glasački listići za kantonalne skupštine pakuju se u **BORDO CRVENE ZAŠTITNE VREĆE** tako što se u njih stavljuju:

- a) prebrojani važeći glasački listići i nevažeći glasački listići,
- b) providna plastična vreća s kovertom s Obrascem za zbirne rezultate ZR (otvorena lista)-plava kopija.

(6) Neiskorišteni i oštećeni glasački listići za Predsjedništvo BiH, Parlamentarnu skupštinu BiH, Predstavnički dom FBiH, kantonalne skupštine pakuju se u **PROVIDNE VEĆE ZAŠTITNE VREĆE** po jedna tako što se u njih stavljuju:

- a) neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije) i
- b) koverta upropašteni glasački listići.

(7) U **PROVIDNE MANJE ZAŠTITNE VREĆE** pakuju se:

- a) pomoćni obrasci za brojanje, koji su korišteni za drugi krug brojanja glasova po kandidatima;
- b) Zapisnik – original u koricama i
- c) izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska za redovne birače.

(8) Kopije obrazaca koje je birački odbor koristio tokom glasanja i brojanja glasačkih listića na biračkom mjestu birački odbor pakuje na sljedeći način:

a) u kovertu za predsjednika biračkog odbora stavljuju se:

- 1) Obrazac za brojno stanje BS – crvena kopija,
- 2) Obrazac za zbirne rezultate ZR (večinski glas) – crvena kopija,
- 3) Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – crvena kopija;

b) u kovertu za predsjednika izborne komisije stavljuju se:

- 1) Obrazac za brojno stanje BS – zelena kopija,
- 2) Obrazac za zbirne rezultate ZR (večinski glas) – zelena kopija,
- 3) Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – zelena kopija i
- 4) Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO – zelena kopija.

(9) Original obrasce koje je birački odbor koristio tokom glasanja i brojanja glasačkih listića na biračkom mjestu birački odbor pakuje na sljedeći način:

a) u kovertu A3 za Centralnu izbornu komisiju BiH stavljuju se:

- 1) Obrazac za brojno stanje BS – original u koricama,
- 2) Obrazac za zbirne rezultate ZR (večinski glas) – original u koricama i
- 3) Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – original u koricama.

(10) Birački odbor svaku od navedenih vreća označava crnim markerom (naprimjer: broj biračkog mjeseta 133A025 na dva mjeseta na zaštitnoj vreći. Svaka vreća mora biti čvrsto zatvorena plastičnim pečatom čiji se broj upisuje u odgovarajućem obrascu na predviđenom mjestu).

(11) Birački odbor u osnovnoj izbornoj jedinici Brčko distrikt BiH izborni materijal, za nivoe vlasti u Federaciji BiH pakira na način utvrđen u stavu (2), (3), (4), (6), (7), (8), (9) i (10) ovog člana.

(12) Izborna komisija je, po preuzimanju izbornog materijala od biračkog odbora, obavezna u dostavljene registratore i U-folije pakovati izborni materijal na način da u jednu U-foliju pakuje cijeli izborni materijal iz stava (9) ovog člana. Tako formirane U-folije pakuje u registratore na kojima mora biti ispisano: kod i naziv općine, početni i krajnji broj biračkog mjesta, čije su U-folije stavljenе u taj registrator i redni broj registratora (naprimjer: 133A, Novi Grad Sarajevo, 001-015, 1-9).

Član 55. (Redovna biračka mjesta RS)

(1) Na redovnim biračkim mjestima u Republici Srpskoj izborni materijal pakuje birački odbor na način utvrđen odredbama ovog člana.

(2) Glasački listići za Predsjedništvo BiH pakuju se u **SIVE ZAŠTITNE VREĆE** tako što se u njih stavljuju:

- a) prebrojani važeći glasački listići i nevažeći glasački listići,
- b) providna plastična vreća s kovertom s Obrascem za zbirne rezultate ZR (večinski glas) – plava kopija.

(3) Glasački listići za predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske pakuju se u **ŽUTE ZAŠTITNE VREĆE** tako što se u njih stavljuju:

- a) prebrojani važeći glasački listići i nevažeći glasački listići,
- b) providna plastična vreća s kovertom s Obrascem za zbirne rezultate ZR (večinski glas) – plava kopija.

(4) Glasački listići za Parlamentarnu skupštinu BiH pakuju se u **PLAVE ZAŠTITNE VREĆE** tako što se u njih stavljuju:

- a) prebrojani važeći glasački listići i nevažeći glasački listići,
- b) providna plastična vreća s kovertom s Obrascem za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – plava kopija.

(5) Glasački listići za Narodnu skupštinu Republike Srpske pakuju se u **SMEĐE ZAŠTITNE VREĆE** tako što se u njih stavljuju:

- a) prebrojani važeći glasački listići i nevažeći glasački listići,
- b) providna plastična vreća s kovertom s Obrascem za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – plava kopija.

(6) Neiskorišteni i oštećeni glasački listići za Predsjedništvo BiH, Parlamentarnu skupštinu BiH, Narodnu skupštinu RS pakuju se u **PROVIDNE VEĆE ZAŠTITNE VREĆE** po jedna tako što se u njih stavljuju:

- a) neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije) i
- b) koverta upropošteni glasački listići.

(7) U PROVIDNE MANJE ZAŠTITNE VREĆE pakiraju se:

- a) pomoćni obrasci za brojanje, koji su korišteni za drugi krug brojanja glasova po kandidatima;
- b) Zapisnik – original u koricama i
- c) izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska za redovne birače.

(8) Kopije obrazaca koje je birački odbor koristio tokom glasanja i brojanja glasačkih listića na biračkom mjestu birački odbor pakuju na sljedeći način:

- a) u kovertu za predsjednika biračkog odbora stavljuju se:
 - 1) Obrazac za brojno stanje BS – crvena kopija,
 - 2) Obrazac za zbirne rezultate ZR (većinski glas) – crvena kopija i
 - 3) Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – crvena kopija;
- b) u kovertu za predsjednika izborne komisije stavljuju se:
 - 1) Obrazac za brojno stanje BS – zelena kopija,
 - 2) Obrazac za zbirne rezultate ZR (većinski glas) – zelena kopija i
 - 3) Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – zelena kopija.

(9) Original obrasce, koje je birački odbor koristio tokom glasanja i brojanja glasačkih listića na biračkom mjestu, birački odbor pakuje na sljedeći način:

- a) u kovertu A3 za Centralnu izbornu komisiju BiH stavljuju se:
 - 1) Obrazac za brojno stanje BS – original u koricama,
 - 2) Obrazac za zbirne rezultate ZR (većinski glas) – original u koricama i
 - 3) Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – original u koricama.

(10) Birački odbor svaku od navedenih vreća označava crnim markerom (naprimjer: broj biračkog mjesteta 146B012 na dva mesta na zaštitnoj vreći). Svaka vreća mora biti čvrsto zatvorena plastičnim pečatom čiji se broj upisuje u odgovarajućem obrascu na predviđenom mjestu.

(11) Birački odbor u osnovnoj izbornoj jedinici Brčko distrikt BiH izborni materijal, za nivoe vlasti u Republici Srpskoj pakuje na način utvrđen u stavu (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9) i 10 ovog člana.

(12) Izborna komisija je, po preuzimanju izbornog materijala od biračkog odbora, obavezna u dostavljene registratore i U-folije pakovati izborni materijal na način da u jednu U-foliju pakuje cijeli izborni materijal iz stava (9) ovog člana. Tako formirane U-folije pakuje u registratore na kojima mora biti ispisano: kod i naziv općine, početni i krajnji broj biračkog mesta, čije su U-folije stavljenе u taj registrator i redni broj registratora (naprimjer: 146B, Rogatica, 001-015, 1-2).

Član 56. (Biračka mjesta za glasanje u odsustvu)

(1) Na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu birački odbori pakuje izborni materijal na sljedeći način:

- a) u CRVENU ZAŠTITNU VREĆU stavljuju se:

- 1) prebrojane koverte sa setovima glasačkih listića uvezane po osnovnim izbornim jedinicama i
 - 2) plava kopija Obrasca za brojno stanje BSO;
- b) u **PROVIDNU VEĆU ZAŠTITNU VREĆU** stavlju se:
- 1) neiskorištene koverte sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije i
 - 2) oštećene koverte sa setovima glasačkih listića i
- c) u **PROVIDNU MANJU ZAŠTITNU VREĆU** stavlju se:
- 1) Obrazac za brojno stanje BSO (original u koricama),
 - 2) Zapisnik (original u koricama) i
 - 3) izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska za birače koji imaju status raseljenog lica.

(2) Kopije obrazaca koje je birački odbor koristio tokom glasanja i brojanja koverti s glasačkim listićima na biračkom mjestu birački odbor pakuje na sljedeći način:

- a) u kovertu za predsjednika biračkog odbora stavlja se Obrazac za brojno stanje BSO (crvena kopija) i
- b) u kovertu za predsjednika izborne komisije stavlja se Obrazac za brojno stanje BSO (zelena kopija).

Član 57.

(Biračko mjesto za izdavanje nepotvrđenih-kovertiranih glasačkih listića)

(1) Na biračkim mjestima ovlaštenim za izdavanje nepotvrđenih-kovertiranih glasačkih listića u Federaciji BiH i Republici Srpskoj birački odbori pakuju izborni materijal na sljedeći način:

- a) u **ZELENU ZAŠTITNU VREĆU** stavlju se:
- 1) prebrojane koverte s nepotvrđenim glasačkim listićima i
 - 2) plava kopija Obrasca za brojno stanje BSN;
- b) u **PROVIDNU VEĆU ZAŠTITNU VREĆU** stavlju se:
- 1) neiskorištene koverte sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije i
 - 2) oštećene koverte sa setovima glasačkih listića i
- c) u **PROVIDNU MANJU ZAŠTITNU VREĆU** stavlju se:
- 1) Obrazac za brojno stanje BSN (original u koricama),
 - 2) Zapisnik (original u koricama) i
 - 3) spisak birača koji imaju pravo glasati nepotvrđenim glasačkim listićima.

(2) Kopije obrazaca koje je birački odbor koristio tokom glasanja i brojanja koverti s nepotvrđenim glasačkim listićima na biračkom mjestu birački odbor pakuje na sljedeći način:

- a) u kovertu za predsjednika biračkog odbora stavlja se Obrazac za brojno stanje BSN (crvena kopija),
- b) u kovertu za predsjednika izborne komisije stavlja se Obrazac za brojno stanje BSN (zelena kopija) i
- c) izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska.

Član 58. **(Mobilni tim)**

(1) Mobilni tim pakuje izborni materijal na sljedeći način:

- a) u **NARANDŽASTU ZAŠTITNU VREĆU** stavlju se:
 - 1) prebrojane koverte sa setovima glasačkih listića uvezane po osnovnim izbornim jedinicama i
 - 2) plava kopija Obrasca za brojno stanje BSM;
- b) u **PROVIDNU VEĆU ZAŠTITNU VREĆU** stavlju se:
 - 1) neiskorištene koverte sa setovima glasačkih listića upakirane u originalne kutije i
 - 2) oštećene koverte sa setovima glasačkih listića i
- c) u **PROVIDNU MANJU ZAŠTITNU VREĆU** stavlju se:
 - 1) Obrazac za brojno stanje BSM (original u koricama),
 - 2) Zapisnik (original u koricama) i
 - 3) izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska (za birače koji su vezani za svoje domove zbog starosti, bolesti ili invaliditeta i birače koji su zatvorenici ili su vezani za ustanove, a imaju pravo glasati).

(2) Kopije obrazaca koje je birački odbor koristio tokom glasanja i brojanja koverti s glasačkim listićima na biračkom mjestu birački odbor pakuje na sljedeći način:

- a) u kovertu za predsjednika biračkog odbora stavlja se Obrazac za brojno stanje BSM (crvena kopija) i
- b) u kovertu za predsjednika izborne komisije stavlja se Obrazac za brojno stanje BSM (zelena kopija).

Član 59. **(Biračko mjesto u DKP BiH)**

(1) Birački odbor na biračkom mjestu u DKP BiH pakuje izborni materijal na način utvrđen u članu 56. ovog pravilnika.

POGLAVLJE IV. IZBORNI REZULTATI

Odjeljak A. Preliminarni izborni rezultati – član 5.29 i 5.29a Izbornog zakona BiH

Član 60. **(Prvi nepotpuni preliminarni rezultati)**

(1) Izborna komisija je obavezna sa zelenih kopija utvrđene izborne rezultate sa svih redovnih biračkih mjesta za nivo vlasti iz člana 38. stav (1) tačka a) alineja 1) ili tačka b) alineja 1), do 21,00 sat unijeti u JIIS aplikaciju. Za ostale nivoe vlasti iz člana 37. stav (1) tačka a) alineja 2), 3) i 4) ili tačka b) alineja 2), 3) i 4) ovog pravilnika, izborna komisija utvrđene izborne rezultate sa zelenih kopija dostavljenih sa redovnih biračkih mjesta unosi u JIIS aplikaciju intenzivno do 24.00 sata.

(2) Za proces iz stava (1) ovog člana, izborna komisija može angažovati i ovlastiti lica koja će sa redovnih biračkih mjesta preuzeti vjerodostojne izborne rezultate od strane biračkog odbora, te angažovati i ovlastiti osoblje koje će vršiti unos rezultata izbora o čemu donosi posebno rješenje.

(3) Nakon završene procedure iz stava (2) ovog člana, kontrolor izbornih rezultata izborne komisije vrši kontrolu izbornih rezultata propisanu u članu 64. ovog pravilnika.

(4) Na osnovi postupka utvrđenog u stavu (1) i (2), ovog člana, Centralna izborna komisija BiH, najkasnije pet sati po zatvaranju biračkih mjesta, u skladu s članom 5.29a Izbornog zakona BiH, objavljuje prve nepotpune preliminarne rezultate s redovnih biračkih mjesta.

(5) Izborna komisija je odgovorna za tačnost izvještaja koje dostavlja Centralnoj izbirnoj komisiji BiH.

Član 61.

(Drugi nepotpuni preliminarni izborni rezultati – član 5.29 stav (1) Izbornog zakona BiH)

Izborna komisija, po istom postupku iz člana 60. stav (2), (3), (4) i (5) ovog pravilnika nastavlja sukcesivno unositi izborne rezultate u JIIS aplikaciju sa zelenih kopija za nivo vlasti iz člana 37. stav (1) tačka a) alineja 2), 3) i 4) ili tačka b) alineja 2), 3) i 4) ovog pravilnika, a najkasnije do 17.00 sati narednog dana.

Odjeljak B. Objedinjeni izborni rezultati – član 5.29 Izbornog zakona BiH

Član 62.

(Objedinjeni izborni rezultati)

(1) Nakon što od biračkih odbora preuzme svu dokumentaciju i materijale za izbore izborna komisija utvrđuje objedinjene izborne rezultate glasanja koje je provedeno na teritoriji te osnovne izborne jedinice za sve nivoe vlasti, i o tome sačinjava zapisnik koji se podnosi Centralnoj izbirnoj komisiji BiH u roku od 24 sata nakon zatvaranja biračkih mjesta, najkasnije do 19.00 sati, dan poslije održavanja izbora.

(2) Ukoliko izborna komisija nije u mogućnosti objediniti utvrđene izborne rezultate zbog toga što birački odbor nije pravilno izvršio brojanje glasačkih listića, ili radi odstupanja koja ukazuju na neregularnosti predsjednika i članova biračkog odbora kod brojanja glasova, izborna komisija podnosi izvještaj Centralnoj izbirnoj komisiji BiH, sa zahtjevom za otvaranje vreće, kako bi se izvršilo pravilno brojanje glasačkih listića u cilju pravilnog objedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata. Centralna izborna komisija BiH na osnovi tog zahtjeva donosi naredbu o otvaranju vreće sa glasačkim materijalom i brojanje glasačkih listića u cilju pravilnog objedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata.

(3) Po dobijanju naredbe iz stava (2) ovog člana, izborna komisija vrši pripreme za brojanje glasačkih listića, na način da imenuje birački odbor koji će vršiti brojanje glasačkih listića u cilju pravilnog objedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata, obavijesti pismeno akreditovane posmatrače, koji imaju pravo posmatrati rad izbornoj komisiji i biračkom odboru, o mjestu i vremenu navedenog brojanja glasačkih listića. Brojanje glasačkih listića će izborna komisija

organizovati drugi dan poslije održavanja izbora u periodu od 09.00 sati do 16.00 sati, a birački odbor će brojati glasačke listiće u skladu sa procedurama za brojanje utvrđenim u članovima 39, 40, 41. i 42. ovog pravilnika. Za potrebe ovog brojanja glasačkih listića izborna komisija će biračkom odboru predati Zapisnik o radu biračkog odbora i odgovarajući obrazac za zbirne rezultate sa kompletom pomoćnih obrazaca, ukoliko se broje glasački lističi za nivo otvorene liste. Centralna izborna komisija BiH će, za potrebe brojanja glasačkih listića iz ovog stava, izbornim komisijama dostaviti rezervne količine obrazaca. Ukoliko rezervni obrasci ne budu iskorišteni, izborne komisije su ih obavezne vratiti Centralnoj izbornoj komisiji BiH sa izbornim materijalom.

(4) Za potrebe pravilnog objedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata i brojanje glasačkih listića iz stava (3) ovog člana, izborna komisija dužna je osigurati adekvatan prostor, sa obučenim i certificiranim osobljem i mjerama sigurnosti. Izborna komisija donosi odluku kojom odlučuje da li će proces brojanja glasačkih listića vršiti birački odbor sa tog biračkom mjesta ili poseban tim.

(5) Sve izmjene podataka izborna komisija je dužna izložiti javno, kako bi bile dostupne javnosti.

(6) Predsjednik, a izuzetno član izborne komisije kojeg ovlasti predsjednik, obavezan je dostaviti Centralnoj izbornoj komisiji BiH sve originalne obrasce sa redovnih biračkih mjesta, zajedno sa svim providnim plastičnim vrećama u kojima su izvodi iz Centralnog biračkog spiska, zapisnici i pomoćni obrasci za drugi krug brojanja po kandidatima, najkasnije 24 sata poslije zatvaranja biračkih mjesta u Glavni centar za brojanje. Po završenoj proceduri pravilnog objedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata iz stava (3) ovog člana, a najkasnije 3 (tri) dana do 19,00 sati poslije održanih izbora, izborna komisija dostavlja Centralnoj izbornoj komisiji BiH sve originalne obrasce sa brojanja glasačkih listića i objedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata upakovane u registrator na način propisan u članu 54. stav (12) i član 55. stav (12) ovog pravilnika.

(7) Objedinjeni izborni rezultati glasanja u osnovnoj izbornoj jedinici upisuju se u obrasce za zbirne rezultate ZR (većinski glas i otvorena lista) na nivou osnovne izborne jedinice. Obrasci za zbirne rezultate na nivou osnovne izborne jedinice sadrže sve podatke koje sadrže i obrasci za zbirne rezultate na redovnim biračkim mjestima.

(8) Izborna komisija odmah, nakon prijema izvoda iz konačnog Centralnog biračkog spiska za biračko mjesto za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića iz člana 23. stav (2) ovog pravilnika, unosi podatke o biračima koji su glasali na ovom biračkom mjestu u odgovarajuću aplikaciju JIIS, te navedeni izvod dostavlja Centralnoj izbornoj komisiji BiH putem faks-aparata ili elektronskim putem.

(9) Izborna komisija, nakon prijema izbornog materijala sa svih biračkih mjesta na teritoriji osnovne izborne jedinice, a u roku od 12 do 24 sata po zatvaranju biračkih mjesta, predaje Centralnoj izbornoj komisiji BiH zaštitne vreće s glasačkim listićima i materijalom koji se broje u Glavnem centru za brojanje (koverte s glasačkim listićima birača koji su glasali u odsustvu i nepotvrđenim glasačkim listićima sa svih biračkih mjesta u toj osnovnoj izbornoj jedinici). Sve zaštitne vreće moraju biti zapečaćene odgovarajućim plastičnim pečatima na biračkim mjestima i jasno označene šiframa biračkih mjesta.

(10) Izborna komisija glasačke listiće s redovnih biračkih mesta i preostali izborni materijal predaje Centralnoj izbornoj komisiji BiH počev od četvrtog dana od dana izbora, a najkasnije do osmog dana nakon dana izbora. Zaštitne vreće moraju biti zapečaćene odgovarajućim plastičnim pečatima na biračkim mjestima i jasno označene šiframa nivoa i biračkih mesta.

Odjeljak C. OBRADA I KONTROLA IZBORNIH REZULTATA

Član 63. (Obrada izbornih rezultata)

(1) Centralna izborna komisija BiH vrši kontrolu i objedinjavanja podataka sa svih originalnih obrazaca rezultata koji se utvrđuju u Glavnem centru za brojanje, dok kontrolu rezultata sa redovnih biračkih mesta vrši izborna komisija osnovne izborne jedinice.

(2) Poslove objedinjavanja i kontrole izbornih rezultata iz stava (1) ovog člana vrši u Glavnem centru za brojanje glavni kontrolor, zamjenik glavnog kontrolora i kontrolori za obradu, unos i potvrdu rezultata, koje imenuje Centralna izborna komisija BiH posebnom odlukom, dok kontrolu rezultata sa redovnih biračkih mesta vrše kontrolori Centra za pravilno objedinjavanje rezultata koje imenuje izborna komisija osnove izborne jedinice.

(3) Imenovani iz stava (2) ovog člana direktno su odgovorni Centralnoj izbornoj komisiji BiH, odnosno izbornoj komisiji osnovne izborne jedinice.

Član 64. (Kontrola izbornih rezultata – član 5.30 Izbornog zakona BiH)

(1) Kontrola dostavljenih izbornih rezultata obavlja se na osnovi provjera tačnosti podataka koji se objedinjavaju s obrazaca za zbirne rezultate glasanja sa svih biračkih mesta i obrazaca za zbirne rezultate Glavnog centra za brojanje:

- a) upoređivanjem ukupnog broja potpisa iz Centralnog biračkog spiska s ukupnim brojem glasačkih listića u glasačkim kutijama;
- b) sistem većinskog glasa, upoređivanjem ukupnog broja glasova za svakoga pojedinog kandidata i ukupnog broja nevažećih glasačkih listića s ukupnim brojem izdatih glasačkih listića;
- c) sistem otvorene liste, upoređivanjem ukupnog broja glasova za svaki politički subjekt i ukupnog broja nevažećih glasačkih listića s ukupnim brojem izdatih glasačkih listića i
- d) sistem otvorenih listi, upoređivanjem ukupnog broja glasova za svakoga pojedinog kandidata unutar jednog političkog subjekta s ukupnim brojem glasova koje je osvojio taj politički subjekt u cjelini.

(2) Ako se utvrdi da su tačni podaci upisani u pogrešna polja na obrascu, kao i pogrešna sumiranja predsjednika i članova biračkog odbora, imenovani iz člana 63. stav (2) ovog pravilnika imaju ovlaštenja da izvrše i ovjere ispravku pogrešaka u JIIS aplikaciji.

(3) Izuzetno, ukoliko izborna komisija ne postupi u skladu sa članom 62. ovog pravilnika, na zahtjev glavnog kontrolora u Glavnem centru za brojanje, Centralna izborna komisija BiH donosi zaključak kojim se naređuje Glavnem centru za brojanje pravilno brojanje glasova. Glavni centar za brojanje provjerava i broji važeće, nevažeće i neiskorištene glasačke lističe za nivo za koji je doneSEN zaključak.

Odjeljak D. Utvrđivanje izbornih rezultata – član 5.29 Izbornog zakona BiH

Član 65. (Utvrđivanje izbornih rezultata)

Centralna izborna komisija BiH utvrđuje i objavljuje izborne rezultate nakon objedinjavanja rezultata glasanja s redovnih biračkih mjesta i rezultata dobijenih prebrojavanjem glasova u Glavnem centru za brojanje najkasnije 20 dana nakon održavanja izbora.

Član 66. (Uvid u objavljene izborne rezultate)

Centralna izborna komisija BiH odmah po donošenju odluke o objavi izbornih rezultata, u detaljnem tabelarnom prikazu rezultata glasanja na nivou biračkog mesta po političkim subjektima i kandidatima stavlja na raspolaganje javnosti putem internet-stranice Centralne izborne komisije BiH.

Odjeljak E. Potvrđivanje izbornih rezultata

Član 67. (Potvrđivanje izbornih rezultata – član 5.32 Izbornog zakona BiH)

Centralna izborna komisija BiH potvrđene izborne rezultate, s raspodijeljenim mandatima i imenima kandidata unutar tih političkih subjekata objavljuje u službenim glasilima i sredstvima javnog informisanja.

DIO TREĆI – PROVOĐENJE LOKALNIH IZBORA

POGLAVLJE V. IZBORNI MATERIJAL, PRIMOPREDAJA I NAČIN GLASANJA

Član 68. (Izborni materijal)

Centralna izborna komisija BiH za lokalne izbore formiranim biračkim mjestima osigurava izborni materijal koji je propisan u članu 3. ovog pravilnika za opće izbore.

Član 69. (Primopredaja)

Primopredaja izbornog materijala se vrši po postupku utvrđenom u članu 4. do 14. ovog pravilnika.

Član 70. (Glasanje)

Glasanje na lokalnim izborima se vrši po proceduri utvrđenoj u članu 15. do 32. ovog pravilnika.

Član 71. (Prvi nepotpuni preliminarni rezultati)

(1) Izborna komisija je obavezna sa zelenih kopija utvrđene izborne rezultate sa svih redovnih biračkih mjesta za nivo vlasti iz člana 73. stav (1) tačka a) ovog pravilnika, do 21,00 sat unijeti u JIIS aplikaciju. Za ostale nivoe vlasti iz člana 73. stav (1) tačka b) ovog pravilnika, izborna komisija utvrđene izborne rezultate sa zelenih kopija dostavljenih sa redovnih biračkih mjesta unosi u JIIS aplikaciju intenzivno do 24.00 sata.

(2) Za proces iz stava (1) ovog člana, izborna komisija može angažovati i ovlastiti lica koja će sa redovnih biračkih mjesta preuzeti vjerodostojne izborne rezultate od strane biračkog odbora, te angažovati i ovlastiti osoblje koje će vršiti unos rezultata izbora o čemu donosi posebno rješenje.

(3) Nakon završene procedure iz stava (2) ovog člana, kontrolor izbornih rezultata izborne komisije vrši kontrolu izbornih rezultata propisanu u članu 64. ovog pravilnika.

(4) Na osnovi postupka utvrđenog u stavu (1) i (2), ovog člana, Centralna izborna komisija BiH najkasnije pet sati po zatvaranju biračkih mjesta, u skladu s članom 5.29a Izbornog zakona BiH, objavljuje prve nepotpune preliminarne rezultate s redovnih biračkih mjesta.

(5) Izborna komisija je odgovorna za tačnost izvještaja koje dostavlja Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

Član 72. (Drugi nepotpuni preliminarni izborni rezultati – član 5.29 stav (1) Izbornog zakona BiH)

Izborna komisija, po istom postupku iz člana 71. stav (2), (3), (4) i (5) ovog pravilnika nastavlja suksesivno unositi izborne rezultate u JIIS aplikaciju sa zelenih kopija za nivo vlasti iz člana 73. stav (1) tačka b) ovog pravilnika, a najkasnije do 10.00 sati narednog dana.

POGLAVLJE VI. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA, PAKOVANJE IZBORNOG MATERIJALA I IZBORNI REZULTATI

Član 73. (Redoslijed brojanja glasačkih listića)

Glasački listići za izborne nivoe broje se sljedećim redoslijedom:

- a) načelnik općine, odnosno gradonačelnik grada kada se bira neposredno i
- b) općinsko vijeće, odnosno skupština općine, odnosno skupština grada.

Član 74. (Brojanje glasačkih listića)

Brojanje glasačkih listića se vrši po proceduri utvrđenoj u članu 33. do 36, članu 40. stav (2), članu 41. do 47. ovog pravilnika.

Član 75. (Pakovanje izbornog materijala – redovna biračka mjesta)

(1) Na redovnim biračkim mjestima izborni materijal pakuje birački odbor na način utvrđen odredbama ovog člana.

(2) Glasački listići za načelnika općine i gradonačelnika grada pakuju se u **SIVE ZAŠTITNE VREĆE** tako što se u njih stavljuju:

- a) prebrojani važeći glasački listići i nevažeći glasački listići,
- b) providna plastična vreća u kojoj je koverta s Obrascem za zbirne rezultate ZR (većinski glas) – plava kopija.

(3) Glasački listići za općinsko vijeće, skupštinu općine, skupštinu grada i skupštinu Brčko distrikta BiH pakuju se u **PLAVE ZAŠTITNE VREĆE** tako što se u njih stavljuju:

- a) prebrojani važeći glasački listići i nevažeći glasački listići,
- b) providna plastična vreća u kojoj je koverta s Obrascem za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – plava kopija.

(4) Neiskorišteni i oštećeni glasački listići za načelnika općine, gradonačelnika grada, općinsko vijeće, skupštinu općine, skupštinu grada i skupštinu Brčko distrikta BiH pakuju se u **PROVIDNE VEĆE ZAŠTITNE VREĆE** po jedna tako što se u njih stavljuju:

- a) neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije) i
- b) koverta upropošteni glasački listići.

(5) U **PROVIDNE MANJE ZAŠTITNE VREĆE** pakuju se:

- a) pomoćni obrasci za brojanje, koji su korišteni za drugi krug brojanja glasova po kandidatima;
- b) Zapisnik – original u koricama i
- c) izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska za redovne birače.

(6) Kopije obrazaca koje je birački odbor koristio tokom glasanja i brojanja glasačkih listića na biračkom mjestu birački odbor pakuju na sljedeći način:

- a) u kovertu za predsjednika biračkog odbora stavljuju se:
 - 1) Obrazac za brojno stanje BS – crvena kopija,
 - 2) Obrazac za zbirne rezultate ZR (većinski glas) – crvena kopija,
 - 3) Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – crvena kopija;

- b) u kovertu za predsjednika izborne komisije stavlju se:
- 1) Obrazac za brojno stanje BS – zelena kopija,
 - 2) Obrazac za zbirne rezultate ZR (većinski glas) – zelena kopija,
 - 3) Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – zelena kopija i
 - 4) Zapisnik – zelena kopija.

(7) Original obrasce koje je birački odbor koristio tokom glasanja i brojanja glasačkih listića na biračkom mjestu birački odbor pakaju na sljedeći način:

- a) u kovertu A3 za Centralnu izbornu komisiju BiH stavlju se:
- 1) Obrazac za brojno stanje BS – original u koricama,
 - 2) Obrazac za zbirne rezultate ZR (većinski glas) – original u koricama i
 - 3) Obrazac za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) – original u koricama.

(8) Birački odbor svaku od navedenih vreća označava crnim markerom (naprimjer: broj biračkog mjesto 133A025 na dva mesta na zaštitnoj vreći. Svaka vreća mora biti čvrsto zatvorena plastičnim pečatom čiji se broj upisuje u odgovarajućem obrascu na predviđenom mjestu.

(9) Izborna komisija je, po preuzimanju izbornog materijala od biračkog odbora, obavezna da u dostavljene registratore i U-folije pakuje izborni materijal na način da u jednu U-foliju pakuje cijeli izborni materijal iz stava (7) ovog člana. Tako formirane U-folije pakuje u registratore na kojima mora biti ispisano: kod i naziv općine, početni i krajnji broj biračkog mjesto, čije su U-folije stavljenе u taj regulator i redni broj regulatora (naprimjer: 133A, Novi Grad Sarajevo, 001-015, 1-9).

(10) Odredbe stava (2) ovog člana ne primjenjuju se za biračke odbore u Brčko distriktu BiH jer se gradonačelnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ne bira direktno.

Član 76. (Pakovanje nakon brojanja i objedinjavanja)

(1) Birački odbor ili tim iz člana 62. stav (4) ovog pravilnika izborni materijal pakuje na način kako je propisano ovim pravilnikom, i to u istu vreću, zajedno sa pečatom kojim je birački odbor prethodno zapečatio tu vreću.

(2) Birački odbor ili tim vreću iz stava (1) ovog člana pečati novim pečatom čiji je broj upisan na originalnom obrascu kojeg je tim prebrojao.

Član 77. (Pakovanje izbornog materijala na drugim biračkim mjestima)

Izborni materijal na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu, za izdavanje nepotvrđenih-kovertiranih glasačkih listića i mobilnim timovima se pakuje na način utvrđen u članu 56. do 58. ovog pravilnika.

Član 78. (Izborni rezultati)

Postupak za izborne rezultate na općim izborima propisan u članu 60. do 67. ovog pravilnika primjenjuje se i na izborne rezultate na lokalnim izborima.

DIO ČETVRTI – PRIJEVREMENI, PONOVTI I ODGOĐENI IZBORI

POGLAVLJE VII. PRIJEVREMENI IZBORI – član 14.3 stav (1) Izbornog zakona BiH

Član 79. (Primjena)

Prijevremeni izbori za organe vlasti u Bosni i Hercegovini provode se u skladu sa Izbornim zakonom BiH, posebnim propisima kojima su regulisani prijevremeni izbori za izbor pojedinih organa vlasti i po proceduri utvrđenoj u ovom pravilniku.

Član 80. (Rokovi izbornih aktivnosti)

Rokove izbornih aktivnosti za prijevremene izbore utvrđuje Centralna izborna komisija BiH posebnim Uputstvom o rokovima izbornih aktivnosti za održavanje prijevremenih izbora.

Član 81. (Prijava političkih stranaka i nezavisnih kandidata koji su učestvovali na redovnim izborima)

(1) Političke stranke i nezavisni kandidati koji su bili ovjereni za učešće na posljednjim redovnim izborima ne moraju ponovno podnosići cijelokupnu potrebnu dokumentaciju za ovjeru učešća na prijevremenim izborima, već se prijava s dokumentacijom koja je podnesena za redovne izbore prihvata uz podnošenje novog popunjenoj obrasca njihove prijave.

(2) Političke stranke i nezavisni kandidati koji su ovjereni na posljednjim redovnim izborima za općinskog načelnika nisu u obavezi prikupiti potpise podrške niti izvršiti uplatu takse za učešće na prijevremenim izborima.

(3) Političke stranke koje nisu bile ovjerene za učešće na posljednjim redovnim izborima za općinskog načelnika, a bile su ovjerene za općinsko/gradsko vijeće nisu u obavezi prikupiti potpise podrške, ali su obavezne izvršiti uplatu takse za učešće na prijevremenim izborima.

Član 82. (Prijava političkih stranaka i nezavisnih kandidata koji nisu učestvovali na redovnim izborima)

(1) Političke stranke i nezavisni kandidati koji nisu učestvovali na posljednjim redovnim izborima uz prijavu učešća na prijevremenim izborima podnose sljedeću dokumentaciju:

- a) Rješenje o upisu u registar kod nadležnog organa, ukoliko je rješenje starije od 60 dana dostaviti i izvod iz sudskog registra koji nije stariji od 60 dana u skladu sa članom 4.3 Izbornog zakona BiH (podnose samo političke stranke);
- b) potpise podrške u skladu s članom 4.4 Izbornog zakona BiH;
- c) izjavu propisanu članom 1. 6 i 1.13 Izbornog zakona BiH;
- d) dokaz o uplaćenom novčanom iznosu takse za ovjeru u skladu sa članom 4.16 Izbornog zakona BiH i
- e) finansijski izvještaj koji obuhvata period tri (3) mjeseca prije podnošenja prijave u skladu sa članom 15.1 Izbornog zakona BiH.

(3) Političke stranke i nezavisni kandidati koji nisu učestvovali na redovnim izborima dužni su uplatiti taksu za ovjeru učešća na prijevremenim izborima u iznosu propisanom članom 4.16 Izbornog zakona BiH.

Član 83.
(Prijava koalicija)

Sve koalicije koje su ovjerene na posljednjim redovnim izborima za općinskog načelnika ne moraju vršiti dodatnu prijavu već samo potvrditi raniju prijavu, podnošenjem novog popunjenoj obrasca prijave.

Član 84.
(Birači upisani u Centralni birački spisak)

- (1) Svi birači koji su upisani u Centralni birački spisak mogu glasati na prijevremenim izborima.
- (2) Centralna izborna komisija BiH će obrazac prijave za glasanje putem pošte za nove registrante objaviti na zvaničnoj internet-stranici Centralne izborne komisije BiH i dostaviti ih svim DKP-ima Bosne i Hercegovine u inozemstvu.
- (3) Biračima koji imaju status raseljenog lica ostaje izražena biračka opcija koju su imali na zadnjim provedenim redovnim izborima.

Član 85.
(Obavljanje biračima)

Izborna komisija koja provodi prijevremene izbore obavezna je proslijediti izbornim komisijama na čijem području se nalaze birači koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za raseljena lica BiH spisak raseljenih lica s podatkom gdje i na kojem biračkom mjestu mogu ostvariti svoje biračko pravo. Izborna komisija na čijem području se nalaze raseljena lica dužna je na prigodan način i pravovremeno obavijestiti ta lica gdje i na koji način će glasati.

Član 86.
(Glavni centar za brojanje)

Centralna izborna komisija BiH može posebnom odlukom formirati Glavni centar za brojanje za svake prijevremene izbore. Istom odlukom se utvrđuju poslovi koji se obavljaju u Glavnem centru za brojanje, lokacija na kojoj se uspostavlja Glavni centar za brojanje i određuje vremenski period u kojem će raditi Glavni centar za brojanje.

POGLAVLjE VIII. PONOVOVI IZBORI – član 14.1 Izbornog zakona BiH

Član 87.
(Procedura)

- (1) Ukoliko Centralna izborna komisija BiH ustanovi da je za vrijeme glasanja ili brojanja glasačkih listića došlo do nepravilnosti koje mogu utjecati na rezultate izbora i poništi izbore u izbornoj jedinici ili na nekom biračkom mjestu, provode se ponovni izbori.
- (2) Ponovni izbori provode se na osnovi istih kandidatskih listi i istih izvoda iz Centralnog biračkog spiska koji su korišteni na poništenim izborima.

(3) Centralna izborna komisija BiH određuje dan održavanja ponovnih izbora, a najkasnije 14 dana od dana pravosnažnosti odluke Centralne izborne komisije BiH o poništenju izbora.

(4) Ponovni izbori provode se na istoj lokaciji biračkog mesta i po proceduri propisanoj u Dijelu II. ovog pravilnika.

POGLAVLJE IX. ODGOĐENI IZBORI – član 14.2 Izbornog zakona BiH

Član 88. (Postupak provođenja)

(1) Ukoliko u nekoj izbornoj jedinici ili biračkom mjestu glasanje nije obavljenog onog dana koji je utvrđen za glasanje, provode se odgođeni izbori.

(2) Na osnovi činjenica koje ukazuju da izbore nije moguće provesti u skladu s odredbama Izbornog zakona BiH, Centralna izborna komisija BiH donosi odluku o odgađanju izbora na određenom biračkom mjestu ili u izbornoj jedinici, a najkasnije 30 dana od dana koji je određen za glasanje na redovnim izborima.

(3) Odgođene izbore raspisuje Centralna izborna komisija BiH.

(4) Odgođeni izbori u pravilu se provode u roku od sedam dana, a najkasnije 30 dana od dana koji je određen za glasanje na redovnim izborima.

(5) Odgođeni izbori se provode po proceduri propisanoj u Dijelu II. ovog pravilnika.

DIO PETI – ZAVRŠNE ODREDBE

Član 89. (Izmjena zakonske regulative)

Ukoliko se izmjeni zakonska regulativa po pitanju procedura propisanih ovim pravilnikom, Centralna izborna komisija BiH će donijeti izmjene i dopune ovog pravilnika ili novi pravilnik kako bi se usaglasile procedure sa novom zakonskom regulativom.

Član 90. (Shematski prikaz)

Shematski prikazi načina pakovanja izbornog materijala su sastavni dio ovog pravilnika.

Član 91. (Obrasci)

Sastavni dio ovog pravilnika su:

- a) Zapisnik o radu biračkog odbora – ZARBO,
- b) Obrazac za brojno stanje BS – redovno biračko mjesto,
- c) Obrazac za brojno stanje BSO – biračko mjesto za glasanje u odsustvu (koji se koristi i u DKPBiH),
- d) Obrazac za brojno stanje BSN – biračko mjesto za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima,
- e) Obrazac za brojno stanje BSM – mobilni tim,
- f) Obrazac za zbirne rezultate ZR – većinski glas (za biračko mjesto, za Glavni centar za brojanje i izbornu komisiju),
- g) Obrazac za zbirne rezultate ZR – otvorena lista (za biračko mjesto, za Glavni centar za brojanje i izbornu komisiju),
- h) Pomoći obrazac za brojanje,
- i) Obrasci izgleda koverti za nepotvrđene-kovertirane glasačke listiće i za mobilne timove,
- j) Primopredajni obrasci PO i
- k) Primopredajni obrazac BO-IK.

**Član 92.
(Prestanak primjene)**

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje primjena Pravilnika o načinu provođenja izbora u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 37/14), Pravilnika o izmjeni Pravilnika o načinu provođenja izbora u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 38/14), Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu provođenja izbora u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 32/16), Pravilnika o načinu provođenja izbora u Bosni i Hercegovini – prečišćeni tekst (“Službeni glasnik BiH”, broj 32/16), Pravilnika o dopuni i izmjeni Pravilnika o načinu provođenja izbora u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 43/16) i Pravilnika o izmjeni Pravilnika o načinu provođenja izbora u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj 9/17).

**Član 93.
(Stupanje na snagu i objava u službenim glasilima)**

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom objave u “Službenom glasniku BiH”, a objavit će se i u “Službenim novinama Federacije BiH”, “Službenom glasniku RS”, “Službenom glasniku Brčko distrikta BiH” i na internet-stranici Centralne izborne komisije BiH www.izbori.ba.

Broj: 05-1-02-2-464-1/18
Sarajevo, 26.04.2018. godine

